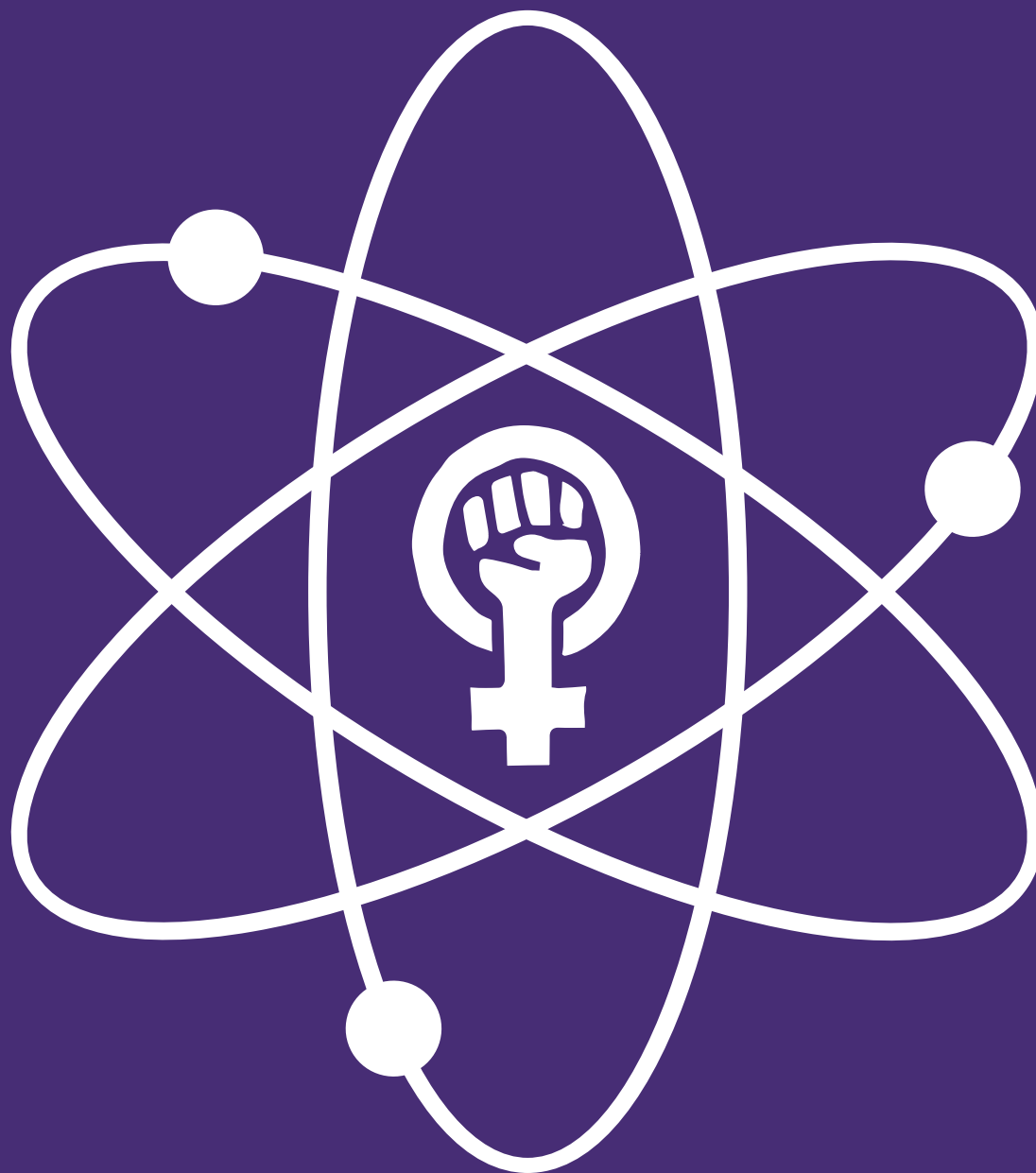

LA REPÚBLICA

Del 7 al 13 de març del 2020 Any III – Número 94 – 2 €

Científiques

**El Dia de la Dona torna a posar el focus en la discriminació
que encara hi ha en molts àmbits de la societat,
també en la ciència i la tecnologia**

OPINIÓ

‘Lliçons europees de Perpinyà’
Article de Toni Comín. Pàgines 8 i 9

OPINIÓ

‘El viatge’
Article de Gonzalo Boye. Pàgines 10 i 11

OPINIÓ

‘Anada i tornada’
Article de Gemma Calvet. Pàgines 4 i 5

OPINIÓ

‘Covid-19, crisi i psicosi’
Article de Ramon Roca. Pàgines 6 i 7

La República que bull

DOCTRINA CAPELLA O DOCTRINA WATERLOO

L'hegemonia republicana l'assolirà qui sàpiga combinar equilibradament rigor i èpica

Carles Ribera
Director @carles_ribera

Fibllades

APLAUDIMENTS A MADRID

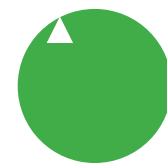
Enric Serra
Periodista @serraamat

Amb pocs dies de diferència, hem vist tornar a circular per Catalunya els dos grans líders del republicanisme. Els hem vist a mitges. En un cas, perquè era a la Catalunya sota administració francesa. En l'altre, perquè, com els seus companys i companyes de presidi, disposa d'uns parèntesis enmig la llarga condemna. Tots dos resulten simptomàtics de la situació política.

Oriol Junqueras i companyia poden gaudir d'algun bri de llibertat pel bon criteri de la consellera de Justícia, Ester Capella. Sense fer soroll, però amb una racionalitat eixordadora, ha contraposat la intel·ligència a la visceralitat. Tots els independentistes de cor hem participat en sopars, berenars i esmorzars grocs, hem aportat sumes més o menys modestes a les caixes de resistència, ens hem manifestat en petites places, en avingudes grans i a les portes de les presons per dir bona nit. Molts hem tingut el desig inconfessat que algú anés a rebenotar les portes de les cel·les i els traugués d'allà. Però aquest algú no hem tingut mai la intenció de ser nosaltres en persona. Dos anys llargs de solidaritat no han generat prou determinació per aturar l'implacable ritme de la injustícia espanyola. La que hi ha estat més a prop ha estat Ester Capella,

donades les circumstàncies. Ha alleugerit el captiveri aplicant la legalitat vigent amb perícia d'acupuntora. Això no ens calma pas la indignació, però ens ajuda a gestionar-la amb menys angoixa i, sobretot, fa un pèl millor la vida dels represaliats.

Paral·lelament, a Perpinyà vam assistir a un bany d'èpica, una injecció d'adrenalina política que l'independentisme anhelava feia mesos. Perpinyà ha demostrat, també, que la història sovint és allò que ens passa de llarg mentre estem pensant en les properes eleccions. Sigui com sigui, aviat caldrà dilucidar a les urnes si a l'independentisme li convé més el camí del pragmatisme que exemplifica a la perfecció la doctrina Capella, o bé l'èpica sobre la qual cavalca el general de Waterloo. Si un s'atura a mirar el paisatge de la batalla des del turó, arriba a la conclusió que la victòria només somriurà a la proposta que aconseguixi combinar les dues receptes en una fórmula magistral. Ara mateix, cap dels contrincants disposa de la poció que el porti a l'hegemonia. Uns barregen el rigor impecable amb companys de discurs tavernari a les tribunes de Madrid. Els altres combinen l'èpica amb acció de govern de pancarta balconera. Els dies que vindran em temo que no seran pas ni de *sit and talk*, ni de *wait and see*. Seran de *sit and wait*, que vol dir esperem-nos asseguts.

VALTÒNYC

Nova victòria als tribunals europeus, en aquest cas, de Valtòny. Aquesta setmana el Tribunal de Justícia de la Unió Europea (TJUE) va considerar que l'Estat espanyol no pot aplicar de ma-

nera retroactiva el Codi Penal a l'hora d'activar per la via ràpida una euroordre contra el raper. Això suposa un

nou revés de la justícia europea a Espanya, enxampada fent trampes per l'abús en el procés d'extradició. En qualsevol cas, Bèlgica encara ha d'avaluar si els delictes pels quals ha estat condemnat a l'Estat espanyol són equivalents al seu país.

JUAN CARLOS I

Esclata l'escàndol. Comença a sortir a la llum pública el que era un secret de domini públic. El diari suís *Tribune de Genève* ha revelat aquesta setmana que el 2008 el rei emèrit va dipositar 100 mil-

lions de dòlars en un compte corrent a Ginebra. Aquests diners, segons aquestes informacions, forma-

rien part d'un regal del rei Abdul·lah de l'Àrabia Saudita, que correspondria a una comissió pel contracte del TGV a la Meca. El 2012, 65 milions d'aquests diners haurien estat lliurats a Corinna zu Sayn-Wittgenstein, l'amant del monarca.

La imatge Fernando Alvarado 3-2-2020, MADRID

Assetjament policial al Congrés. Polícies i guàrdies civils convocats pel sindicat Jusapol van rodejar l'edifici fins a trencar el cordó policial. Alguns van insultar i amenaçar la diputada de JuntxsCat Laura Borràs.

La carxofa

Cayetana Á. de Toledo

PORTAVEU DEL PP AL CONGRÉS

“La Sexta feia negoci amb l'erosió del nostre sistema democràtic”

Gabriel Rufián

DIPUTAT D'ERC AL CONGRÉS

“Està bé que t'aplaudeixin a Perpinyà, però el repte és que ho facin a Cornellà”

Jéssica Albiach

PRESIDENTA DEL GRUP PARLAMENTARI EN COMÚ PODEM

“El full de ruta de l'independentisme ha fracassat”

Enric Millo

EXDELEGAT DEL GOVERN A CATALUNYA

“Puigdemont anhelava violència l'1-O”

Joaquim Martínez

SECRETARI DEL TSJC

“La magistrada va demanar paciència, prudència i contenció per l'1-O”

Senem Tüzen

CINEASTA I PRODUCTORA TURCA

“Seguim frenades pels límits de l'aprovació dels homes blancs”

Quim Torra

PRESIDENT DE LA GENERALITAT

“Lamento que en aquesta cambra s'insulti impunement i que vostè [a Roger Torrent] no protesti”

Sandro Rosell

EXPRESIDENT DEL FC BARCELONA

“Soc aquí perquè vam posar les quatre barres a la samarreta o perquè vam permetre que la Via Catalana passés pel Camp Nou?”

Tribuna republicana

Gemma Calvet i Barot

Advocada @gcalvetbarot

ANADA I TORNADA

La força de la gent. De Perpinyà a Madrid. El viatge transcendent a l'acte de Perpinyà és el missatge polític que ha d'arribar a la taula de negociació. Milers de persones, molt per sobre de les expectatives, van anar a donar suport al president Puigdemont i a l'exili en un acte d'unitat. Una presència massiva de persones que van afirmar amb la seva presència la necessitat de donar sortida política a l'exigència transversal del referèndum. Una força imparable, pacífica, que tradueix una vegada més la determinació de molts ciutadans de Catalunya que no accepten que la repressió arruïni la lluita dels darrers deu anys. El suport al president Puigdemont no és incompatible amb el reconeixement que el mateix president Torra ha fet dels esforços d'ERC per acordar una taula de diàleg bilateral.

El caràcter simbòlic de fer un acte de mobilització a Perpinyà també recorda els protagonistes de la Transició, a qui el president Puigdemont va voler reconèixer el seu esforç, per bé que hi ha coses que no es van resoldre amb la superació del franquisme. De fet, la concepció estàtica de la sobirania espanyola és la base d'aquesta repressió judicial tan descarnada en figures institucionals i socials, i en el seu desplegament contra centenars de persones a Catalunya en el seu exercici dels dret de manifestació i llibertat d'expressió. La persistència de la visibilització de la gent és un actiu indispensable per a la taula política. Un actiu que recorda a les dues bandes que la seva tasca com a líders polítics és donar resposta a la situació d'estancament i d'involució democràtica trobant sortides urgents i que impli-

La persistència de la visibilització de la gent és un actiu indispensable per a la taula política

quin avançar. Aquesta és la feina de la bona política.

És probable que els missatges que es van donar des de l'escenari de Perpinyà, i des de l'organització de l'acte, manifestament millorable, hagin pogut crear una

lectura de divergències. I en aquest sentit, la pretensió que el Consell per la República tingui un caràcter institucional pot significar un error estratègic gravíssim en moments en què s'estan defensant els quatre escons legítims i democràtics al

Punts de vista

Martí Gironell

Escriptor i periodista @martigironell

IMMUNES

Parlament Europeu i la democràcia institucional.

Ara mateix, amb tants detractors del diàleg que venen de la dreta, l'extrema dreta i els sectors socialistes encapçalats per Felipe González, la contribució del pluralisme independentista hauria de generar confiança i certesa. I sobretot unitat. D'altra banda, la lectura dels pronunciaments públics de Perpinyà, més enllà de la seva literalitat, s'ha d'interpretar sota el context judicial. Està pendent de resoldre els suplicatoris al Parlament Europeu, i les ordres d'extradició de Bèlgica i Escòcia. L'estratègia jurídica és vital si es vol evitar una conducció a Espanya que implicaria presó i riscos gravíssims. Per tant, una adaptació i absoluta normalització al nou context negociador implica la renúncia als elements que poden evitar

El suport al president Puigdemont no és incompatible amb el reconeixement dels esforços d'ERC per acordar una taula de diàleg

pronunciaments desfavorables.

Segurament, el govern de Sánchez és el primer interessat, en termes d'agenda d'estat, a no haver de gestionar un empresonament a Espanya dels polítics a l'exili. Qualsevol actor polític que cregui en la negociació sap que cal seguir avançant en la reducció de la repressió judicial i no en el sentit contrari.

Estem en moments en què la complexitat creix i les lectures no poden ser simples. En la lectura s'ha d'expressar una voluntat integradora, perquè, malgrat que la propera batalla electoral a Catalunya ja ha començat, fer del procés i la repressió l'eina llancívola entre partits sobiranistes va en detriment de l'eficàcia de la política catalana tant a la taula de negociació com en la defensa de les nostres institucions.

Les escenes al Parlament de Catalunya estan desgastant la credibilitat i la solvència institucional molt intensament, i aquest cost no ens el podem permetre. És possible que tant patiment estigui passant factura, però en la política, com en la vida, la serenitat davant l'adversitat és el millor camí. Sense ingenuïtat, ens cal més autoestima compartida.

La llei la interpreten com més els interessa, i no hi ha cap possibilitat que les denúncies arribin enlloc

Ja fa dies que fa estralls més enllà de les fronteres de la Xina, on sembla que es va originar, però el coronavirus conviu arreu i al nostre país amb un altre virus, el de la grip. I és fàcil constatar que hi ha poques persones que en siguin immunes, perquè tard o d'hora tothom l'acaba arreplegant. Però si els vull parlar d'immunitat, d'aquesta qualitat que t'eximeix de contreure una determinada malaltia infecciosa, és a propòsit d'una altra excepció de la paraula. De la immunitat que s'autoatorguen determinades persones, majoritàriament polítics. La seva qualitat d'immunes fa que no estiguin subjectes a cap obligació, a cap pena ni a cap autoritat. I encara més si són de certa ideologia. La fiscalització és diferent. El tracte judicial, també. Encara que ens vulguin fer creure que la llei és igual per a tothom. La llei, la interpreten com més els interessa, i com que tenen a favor seu l'aparell judicial, el de l'Estat i el mediàtic, no hi ha cap possibilitat que les denúncies arribin enlloc o se'ls acabi fent pagar pels seus excessos. Al contrari. Només cal que mireu quins casos ocupen

jutges i fiscals; i al final, sempre surt algun jutge o jutgessa que els continua oferint aquesta pàtina d'immunitat que es converteix en impunitat i els permet capgirar la realitat i creure's no només superiors, sinó presentar-se com a innocents i víctimes de la situació. Resultat: no es garanteix el compliment més bàsic del concepte de justícia. La justícia és aquella virtut moral per la qual tothom té com a guia la veritat i per la qual, respectant les lleis de l'estat de dret, se li ha de donar a cadascú el que li pertany. És clar que en aquest país no es respecta aquest supòsit elemental i que si no ets de la corda que toca, no tens una justícia justa –encara que sembli un trist joc de paraules–. Davant d'això, la sensació real d'indefensió, de desampar i d'impotència és autèntica. Veure que per qualsevol cosa que, a més, no s'aguanta ni hi ha proves, et pots trobar processat i engarjolat. Mentre que hi ha una quantitat de persones que gràcies a la seva condició ideològica o territorial viuen en una altra realitat. I em fa por veure que no hi ha res que ens protegeixi contra aquest virus per culpa d'unes lleis que els permeten ser immunes.

Gat i gos

Lluís Puigbert

A fons

Ramon Roca Director de L'Econòmic @ramonrocaribo

Un tècnic fumiga l'interior d'un avió a Hanoi com a mesura de prevenció per evitar la propagació del coronavirus ➡ EFE

COVID-19, CRISI I PSICOSI

Quan es va sentir a parlar per primer cop del coronavirus a la regió xinesa de Wuhan, des d'occident es veia com un virus llunyà. A mesura que els casos d'afectació i el nombre de morts augmentaven, es va parlar de temor. Però quan les víctimes mortals es comptaven per centenars tant en aquella ciutat com en d'altres del gegant asiàtic i més enllà de les seves fronteres, es va reproduir el virus de la psicosi global. Una psicosi alimentada pel pànic de la gent per tot allò desconegut i per alguns excessos, i no sempre verídics, publicats a les xarxes socials. Les primeres víctimes mortals a Corea del Sud, l'Iran, el Japó i sobretot a Itàlia –per proximitat– van provocar el pànic social i econòmic. Davant d'aquesta epidèmia, cal extreure les mesures proposades per les autoritats sa-

Algunes plantes catalanes ja estan afectades per la falta de subministrament de peces i productes

nitàries per evitar els contagis i esperar l'arribada del bon temps perquè es desnaturalitzi l'efecte del Covid-19. Mentrestant, hi ha força evidències que el virus ja sacseja la recuperació econòmica mundial. El que no se sap amb certesa és l'abast real que tindrà en l'economia d'aquí a uns mesos.

Catalunya ja va viure amb nervis, preocupació i tristesa la suspensió del Mobile World Congress a Barcelona, l'esdeveniment més important de telefonia mòbil del món, que havia de suposar uns ingressos propers a 500 milions d'euros per a la ciutat i la seva àrea d'influència, i la contractació d'uns 12.000 treballadors. Aquesta anul·lació va ser l'evidència que les conseqüències per a l'economia només acabaven de començar. Poc després, també es

va cancel·lar el Saló de l'Automòbil de Ginebra per "causes de força major", després que el govern suís suspengués tots els actes amb més de 1.000 assistents.

La por per l'extensió del coronavirus fora de la Xina, amb gran incidència a Itàlia i els primers morts als EUA, va provocar la caiguda en picat de les borses de tots els continents a finals de febrer. L'Ibex-35, l'índex de referència a l'Estat espanyol, va perdre els 9.000 punts després de caure un 3,55% en un dia. En sis sessions, l'ensorrament va ser d'un 10,9%, un fet que va arrossegar el selectiu espanyol fins a mínims des de l'octubre. En altres borses europees i al Dow Jones i el Nasdaq 100 dels EUA, també es van produir caigudes de consideració.

Però el daltabaix no va ser només en els parquets, sinó també en l'economia productiva. El turisme és un dels principals sectors afectats. Les línies aèries estan tenint caigudes notables perquè saben que la cancel·lació de congressos, fires o simplement d'esdeveniments esportius multitudinaris ataca directament el seu compte de resultats. Els hotels i la restauració són altres camps que ja estan anunciant l'anul·lació de milers de reserves. A la Costa Brava i en altres indrets de Catalunya hi haurà conseqüències negatives durant la Setmana Santa.

L'epidèmia ja està tenint alguns efectes secundaris, de moment lleus, en el teixit productiu català. La falta de subministrament de determinats productes i peces, fabricats sobretot a la Xina, està frenant el funcionament d'algunes plantes de producció, fins al punt que, en algun cas,

L'Ibex-35, l'índex de referència a l'Estat espanyol, va caure un 10,9% en sis sessions

han hagut de paralitzar l'activitat parcialment o totalment. La consellera Àngels Chacón va avançar que el Departament d'Empresa està treballant per buscar proveïdors alternatius i per diversificar mercats.

A hores d'ara no se sap si aquesta crisi durarà molt temps, però els organismes econòmics internacionals ja fan previsions gens eufòriques. L'Organització per la Cooperació i el Desenvolupament Econòmic (OCDE) ha vaticinat que el Covid-19 restarà mig punt percentual al creixement de l'economia mundial el 2020, que frenarà així la seva expansió fins al 2,4% enguany, cinc dècimes menys del previst. A més, la Reserva Federal i el Banc Central dels EUA van rebaixar dimarts passat mig punt els tipus d'interès a causa de l'impacte del coronavirus i davant el temor que aquesta malaltia provoqui una desacceleració. És la major retallada dels darrers vint anys. La FED no havia pres una decisió d'emergència des del 2008, quan va desaparèixer Lehman Brothers i es va iniciar la llarga crisi fins al 2014. El Banc Mundial i l'FMI ja han exposat que estan preparats per afrontar les conseqüències del Covid-19. De moment, han anunciat una partida de 7.150 milions d'euros per finançar condicions favorables i amb interessos baixos per ajudar l'economia dels països afectats. Això sí, no han dit de quins.

La temperatura meteorològica podria ajudar a apaivagar una epidèmia que amenaça la salut i el creixement globals.

Punts de vista

Marta Alòs

Espectora @maloslo69

GUERRES ENTRE CATALANS

Feria anys que l'havia perdut de vista i remenant per les lleixes de la biblioteca del passadís de casa, em va aparèixer. Dormitava entremig de dues obres dels lleidatans Torres i Pereña: les memòries polítiques i familiars d'en Víctor Torres i la poesia del gran Màrius Torres, el nostre poeta de la ciutat llunyana. Estava dedicat: –“A la Marta, perquè entre tots hem de «cultivar» molts terrenys «compartits»”. Quan la vaig llegir, recordo que li vaig comentar que m'agradava que hagués situat entre cometes aquests dos mots que em semblaven tan adients en un moment en què els tambors electorals ja començaven a ressonar per tot Catalunya. Era el mes de març del 2003 quan ell i jo parlàvem tot dinant, amb el seu llibre a les meves mans, i les eleccions al Parlament van ser convocades el 23 de setembre. El president Pujol havia decidit no tornar a concórrer-hi i es retirava de la política activa després de vint-i-tres anys ocupant la presidència del país. Convergència i Unió, amb un nou cap de llista, Artur Mas, i amb el lema *Sí a Catalunya*, tenia al davant el repte de les eleccions però, aques-

ta vegada, sense comptar amb qui havia guanyat consecutivament els sis comicis anteriors. Si la memòria ens falla, podem repassar l'hemeroteca per recordar com va anar tot plegat. El 16 de novembre els resultats van donar quatre escons més a CiU però no la majoria per poder governar, i el Pacte del Tinell va fer possible que fos investit el socialista Pasqual Maragall. A aquells anys en van seguir d'altres, amb encerts i errades, però els que en teoria havien de “cultivar i compartir” perquè per diferents camins es perseguia el mateix objectiu, no han sabut ni cultivar ni compartir una estratègia que aconseguís arribar fins al final del túnel. És més, de vegades, la terra ha estat llaurada per una gent que l'ha volgut resseca i gasiva. Des d'aquell dia llunyà en la memòria, quan tot dinant l'Oriol Junqueras em va dedicar el llibre que havia escrit amb l'Enric Calpena (*Guerres dels catalans*. Pòrtic, 2003), van passar una bona pila d'anys fins que ens vam retrobar. “I ara què?”, em va dir. I ara què?, em pregunto jo també, mentre contemplo esmaperduda les baralles que fan vergonya de mirar entre aquest poti-poti de sigles independentistes i l'enemic va avançant amb una riallada que no li cap dins la boca de fera ferotge.

Vista enrere

Pere Bosch i Cuenca

Historiador i periodista @pboschcuenca

LA INVENCIO DE LA REALITAT

“En la majoria de les poblacions catalanes, la bandera nacional, la senyera, està prohibida i es fa servir una nova bandera separatista, l'estelada, que du una estrella, a imitació de la cubana. El govern de Barcelona ha empès una campanya decidida de falsificació de la història del país. Els llibres de text de moltes escoles catalanes exclouen qualsevol menció a l'existència d'Espanya, la qual cosa produeix estranyes conseqüències en assignatures com ara Educació per a la ciutadania i Història. En alguns llibres de text no s'esmenta que en l'actualitat hi ha un rei a Espanya i un govern nacional a Madrid”.

Les frases anteriors es poden trobar en un capítol dedicat a *La invención de una nación* i en un llibre sobre *La invención de España. Leyendas e ilusiones que han construido la realidad española*, recentment editat per Espasa. L'autor, per a tots aquells que s'hagin escandalitzat després de llegir

les afirmacions anteriors, no és un habitant d'un exoplaneta que acaba d'arribar a la Terra i, abans d'enllestir el llibre, només ha tingut temps de parlar amb un militant de Vox. De fet, viu a Barcelona des dels anys noranta, per la qual cosa hem de suposar que ha tingut temps de parlar amb gent, de consultar hemeroteques i de revisar documents, des de manuals de text fins a diaris oficials. Tampoc es tracta d'un incendiari poc il·lustrat, d'aquells que es passegen pels platós de televisió només proveïts d'un manual de tòpics. Contràriament, es tracta de Henry Kamen, un hispanista que s'ha especialitzat en els segles XVI i XVII, amb algunes obres de referència, com ara *La inquisición española. Una revisión histórica, El gran duque de Alba, Los desheredados, España, 1649-1714. Una sociedad conflictiva, España y la huella del exilio*. En la presentació del seu darrer llibre s'afirma que “la invenció d'una nació no implica falsedat ni imaginació” i que “la realitat és allò que aparentment va succeir, mentre que el mite és el que hauria d'haver succeït (el passat) o el que esperem que succeeixi (el futur)”. El problema sorgeix quan es traspasa la línia entre el rigor documental i la falsedat manifesta, entre la realitat i la invenció, que és el que malauradament ha fet Henry Kamen.

Cartes des del cor d'Europa (XXIX)

Toni Comín

Eurodiputat i conseller a l'exili @toni_comin

LLIÇONS EUROPEES DE PERPINYÀ

Perpinyà ha deixat unes quantes lliçons rellevants per a la vida política catalana. Més enllà de ser una celebració de les victòries de l'exili en el front judicial internacional, que no és poca cosa, va servir per consolidar el Consell per la República com a institució suprapartidista i transversal, per afermar el seu rol de "marmessor" de l'herència de l'1 d'octubre i, sobretot, per projectar de manera més definida el seu relat estratègic, un relat que es podria resumir així: "Sense confrontació (democràtica, pacífica, no violenta) no hi ha victòria, però la confrontació no s'improvisa. Cal preparar-la bé i amb temps. Per tant, preparem-nos. Però comencem a preparar-nos ara."

En efecte, un dels problemes del relat de la confrontació és que, probablement, costava identificar l'actor que l'havia de liderar. Els que creuen (legítimament) que per guanyar n'hi ha prou amb eixamplar la base i res més que això aquest problema no el tenen. Si el seu objectiu és el progrés electoral, és a dir, ser més a les urnes, és molt evident quins són els actors que ho han de fer possible: el partits polítics que es presenten a les eleccions. Els que creiem (legítimament) que per guanyar no n'hi ha prou amb ser més a les urnes, que caldrà fer alguna cosa més enllà d'això, tenim la responsabilitat d'explicar quina és l'organització que pretén liderar aquesta estratègia alternativa. Com va dir Gramsci, "les idees i la lluita no viuen sense organització".

És en aquest sentit que Perpinyà va ser la "posada de llarg" del Consell, en la mesura que una estratègia que fins ara potser no tenia un actor suficientment identificat i un actor que fins ara potser no havia pogut projectar de manera prou

Perpinyà va servir per fer entendre a Europa que el moviment independentista català està viu, molt viu, i que segueix mobilitzat

definida la seva estratègia finalment i feliçment es van trobar.

Tanmateix, més enllà de les "lliçons catalanes", la jornada de Perpinyà –que ja mai oblidarem els que hi vam ser– deixa unes quantes lliçons europees. D'entrada, hi ha una joc de miralls entre aquest dia històric i un altre moment també històric: "la retirada", quan centenars de milers de catalans i ciutadans de la resta d'Espanya van passar per la capital de la Catalunya del Nord escapant del feixisme després de la desfeta republicana. Des d'aquelles setmanes dramàtiques de l'any 39, la ciutat no havia viscut una "invasió" comparable. Feia vuitanta anys que els catalans del nord no veien passar tantes persones i, en els dos casos, la raó d'una tal massa de gent té a veure amb l'exili provocat per un estat addicte a l'autoritarisme.

Però cal que constatem les diferències radicals entre els dos esdeveniments: si aleshores l'èxode era la conseqüència d'una derrota (militar), ara la concentració ha volgut celebrar una victòria (judicial); si llavors es fugia d'un país sotmès pel franquisme, aquesta vegada es tracta

va de "l'inici del retorn". Els centenars de milers del 1939 estaven ofegats en un oceà de dolor, els centenars de milers del 2020 van ser portadors d'una onada d'esperança. I és justament el dolor d'aquells allò que ens obliga a mantenir viva la lluita per la democràcia i la llibertat, de la qual l'esperança de dissabte és la millor expressió.

La concentració de Perpinyà va ser també la constatació incontestable que Espanya ha decidit marxar –encara que sigui parcialment– de la Unió Europea. Tot Europa respecta la nostra immunitat, excepte l'Estat espanyol. Si haguéssim fet la trobada 30 quilòmetres més avall, ara estaríem a la presó. I pel que sembla aquest fet no els fa vergonya. Un estat són els seus tres poders. Avui el govern espanyol segueix seient al Consell Europeu. Tanmateix, el Tribunal Suprem ha decidit sostreure's de la jurisdicció del Tribunal de Justícia de la UE. Un *Spexit* judicial en tota regla, que sens dubte acabarà tenint conseqüències.

Perpinyà ens deixa encara dues "lliçons europees" més. La imatge dels tres membres del govern a l'exili rebuts amb tots els honors pel batlle de la ciutat, Jean-Marc

Pujol, de Les Republicains, un partit destacat del Partit Popular Europeu, i del president Puigdemont signant el llibre d'honor de l'Ajuntament; la recepció que ens va oferir la presidenta del Consell Departamental dels Pirineus Orientals, Hermeline Malherbe-Laurent, del PSF, membre del Partit Socialista Europeu, i el discurs contundent i magnífic a favor dels drets civils i polítics que va pronunciar, i la trobada a casa seva amb Romain Grau, candidat d'En Marche a les properes eleccions municipals, aquell a qui la premsa gal·la ha batejat com "l'home de Macron a Perpinyà". Aquests tres fets són dignes d'anàlisi, perquè estem parlant de representants de tres famílies polítiques –la popular, la socialista i la liberal– que al Parlament Europeu conformen els tres principals grups parlamentaris. Els mateixos grups parlamentaris que, ara com ara, condicionats per les seves respectives delegacions espanyoles, semblen en general prou disposats a votar a favor del suplicatori. Quan els socialistes, populars o liberals europeus miren el conflicte català de lluny, o a través de les ulleres espanyoles, la visió pot estar desenfocada. Però quan ho miren de prop i amb els seus propis ulls, com és el cas de Pujol, Malherbe i Grau, aleshores la cosa canvia. Perquè per sobre de socialistes, populars i liberals –o precisament en tant que això– són demòcrates. I com a europeus demòcrates els repugna que en un país de la UE es puguin trepitjar els drets civils i polítics d'una manera tan burda i barroera com ho fa Espanya.

En darrer lloc, Perpinyà va servir per fer entendre a Europa que el moviment independentista català està viu, molt viu, i que segueix mobilitzat. I que després de dos anys de repressió està més fort –i no més dèbil–. L'impacte a la premsa europea de l'acte del 29 de febrer va ser realment notable. I això és important perquè reesitua el relat sobre la taula de diàleg, que era l'element central que el món polític europeu tenia en el radar ara mateix quan es fixava en el conflicte català. Perpinyà ens dona l'oportunitat d'explicar més i millor que la mobilització permanent és imprescindible en tots els escenaris si volem que el conflicte català entri en vies reals de resolució. És imprescindible si volem que la taula "de diàleg" es converteixi en una veritable taula "de negociació". Si té sentit posar alguna esperança en aquesta taula, serà gràcies a la mobilització creixent del moviment independentista, no malgrat aquesta mobilització. I la mobilització serà encara més imprescindible si la negociació fracassa. Perquè en aquest cas, el que segur que no passarà és que una majoria del moviment independentista renunciï als seus objectius.

Mobilització o mobilització, sigui quin sigui l'escenari que es vagi decantant en l'àmbit institucional. Aquest és també un dels missatges de Perpinyà. Un missatge que ara Europa haurà d'escoltar atentament.

Com hi ha món

Adela Genís

agenis@lrp.cat

Un dels actes de l'exvicepresident d'Obama, Joe Biden, a Virgínia. SAMUEL CORUM

DUEL DE VETERANS

La cursa demòcrata a la presidència dels Estats Units queda reduïda a Biden i Sanders

Gràcies a una remuntada que ja s'ha qualificat d'èpica, Joe Biden –l'exvicepresident d'Obama i qui es considera el candidat de l'establishment del partit demòcrata– va fer un gran paper en l'anomenat superdimarts i es va emportar estats tan importants com Texas i Carolina del Nord, de manera que s'ha postulat com a candidat juntament amb Bernie Sanders. En aquesta cursa presidencial a les files demòcrates, els altres candidats han anat caient.

Enrere han quedat Elizabeth Warren, la professora universitària que mostrava un discurs molt dur contra Wall Street; la jove esperança demòcrata, Pete Buttigieg, alcalde de South Bend (Indiana), que amb uns discurs més centrista feia pensar en Obama als més nostàlgics, i l'exalcalde de Nova York i home de negocis Michael Bloomberg, que després dels pessims resultats del superdimarts ha preferit retirar-se de la cursa.

La qüestió que ara tenen sobre la taula els votants demòcrates és escollir l'home que s'haurà de batre amb l'actual president dels Estats Units. Sanders ho té clar: considera que si es vol vèncer el republicà es necessitarà un moviment de base sense precedents que aglutini gent molt diversa i de diferents procedències. Un missatge que qualla entre els més joves i en l'ala més esquerrana del partit. De fet, Sanders és qualificat com a socialista. Al-

tres demòcrates, però, consideren que Joe Biden és l'aposta per retornar a la Casa Blanca. L'exvicepresident té una gran tirada en estats com Pennsilvània, Ohio, Carolina de Nord, Michigan i Wisconsin, que el 2016 es van inclinar per Trump. Són els votants que al seu moment havien donat suport a Bill Clinton, però que a causa de la greu crisi econòmica que han patit durant els darrers anys aquests estats han fet decantar la balança cap a discursos més escorats a la dreta i contra la immigració, un terreny abonat per als missatges xenòfobs de Trump. Sembla difícil que en aquestes zones s'acceptin les propostes del vell socialista, per exemple la d'un sistema sanitari públic.

Sanders i Biden, dos vells veterans de la política, s'enfrontaran per recollir el major suport dels demòcrates, però l'autèntic escull que hauran de superar és el magnat. Trump –que de moment no té cap aspirant al seu partit que li pugui fer ombra– ha aconseguit en només quatre anys consolidar-se en el seu paper de president i atomitzar el partit republicà. És evident que hi ha veus dissidents dins de la seva formació, però de moment no tenen prou força per desbancar un home que ha sortit sense esgarrinxades d'un *impeachment* (judici al president) i que ha aconseguit redreçar l'economia encara que sigui de manera discreta. Biden també ho té clar: a Trump només el podrà guanyar un demòcrata de tota la vida. De pedra picada. Facin joc, senyors!

EL VIATGE

Mentre que per a alguns la trobada de dissabte passat a Perpinyà no va ser res més que un acte de precampanya o un nou desafiament a l'Estat, els que ho vam viure estem convençuts que no va ser ni una cosa ni l'altra. Es va tractar, entre altres coses, de la demostració pràctica que el dret no s'entén ni s'aplica de la mateixa manera a una banda i l'altra dels Pirineus, i que els esforços fets des de l'exili i amb l'exili en aquests gairebé dos anys i mig estan començant a donar resultats, però, sobretot, va ser una reunió de sentiments.

Des que vam iniciar la defensa dels exiliats sempre els hem dit que no seria senzill, que hi hauria molta incomprensió, grans crítiques, atacs infundats i, sobretot, molta feina per fer però que, més aviat que tard, tot aniria donant fruits. L'acte de Perpinyà va ser això i, sobretot, un alto en el camí per recarregar les piles i continuar una lluita que encara està molt lluny de tenir un final.

El que es va organitzar, el que es va veure i el que es va dir no va ser res en comparació amb el que es va sentir perquè, a diferència del que molts creuen, es va tractar d'una posada en comú de molts sentiments que feia més de dos anys que s'acumulaven i que necessitaven l'espai i l'ocasió adequada per expressar-se.

El camí de l'exili ha estat de tot menys senzill i, sobretot, una ruta complexa en què no han estat poques les contrarietats, però també moltes les satisfaccions que, al final, són les que compten. Un recorregut per les hemeroteques permet comprendre a què m'estic referint i, no obstant això, un cop vam aterrar a Carcassona i vam passar el control de la Gendarmeria, tot va començar a canviar de color i de textura.

No era un viatge més, sinó "el viatge", amb el president Puigdemont, Clara Ponsatí i Toni Comín, de qui ens havíem separat a l'aeroport de Brussel·les per retrobar-nos a Perpinyà; era "el viatge" que passarà a la història com el triomf de la persistència dels exiliats i de la confiança que han depositat en tots aquells que ens encarreguem de les seves defenses però, sobretot, era el retrobament amb els que més bé representen la raó de ser de l'exili i de la seva defensa.

Des d'una perspectiva estricta-

Opinió

Gonzalo Boye

Advocat @boyeg

No era un viatge més, sinó "el viatge", que passarà a la història com el triomf de la persistència dels exiliats

L'acte de Perpinyà va ser, sobretot, un alto en el camí per recarregar les piles i continuar una lluita que encara està molt lluny de tenir un final

A diferència del que molts creuen, es va tractar d'una posada en comú de molts sentiments que feia més de dos anys que s'acumulaven

No va ser ni un acte de campanya ni un desafiament a l'Estat, va ser molt més que això

ment jurídica, que és la que a mi em correspon avaluar, no hi ha cap dubte que el que va succeir és part d'allò que es va dissenyar, com a estratègia de defensa, entre el 29 d'octubre i l'1 de novembre del 2017. Quan ho vam fer, no ens vam imposar ni proposar dates, simplement un camí i una meta que està a menys de 40 km al sud de Perpinyà. El recorregut no ha acabat, però estic segur que ja ningú té dubtes que s'acabarà fent.

Mirant enrere, arribar a Perpinyà ja ens ha costat dos anys i cinc mesos de molta feina, tres procediments diferents d'euroordre en tres jurisdiccions, múltiples escrits davant la Junta Electoral Central, tres demandes contencioses electorals, tres demandes per vulneració de drets fonamentals davant la sala tercera del Tribunal Suprem, un munt d'escrits, recursos de reforma i d'apel·lació davant la sala segona del Tribunal Suprem, una demanda de mesures cautelars davant del Tribunal General de la Unió Europea, dues demandes d'anul·lació també davant el Tribunal General, moltes hores de vistes orals, milers d'hores de feina, poques hores de son, centenars de viatges, tresuplicatoris, una entrada i registre a casa meua i una altra al meu despatx, una demanda d'execució de responsabilitat civil prescrita, centenars d'articles vilipendiant-nos o injuriant-nos, moltes amenaces, intents d'agressió i insults, atacs de tot tipus i un desgast personal i professional inquantificable.

No obstant això, tot ha valgut la pena pel sol fet d'haver arribat a Perpinyà amb el president Puigdemont, Clara Ponsatí i Toni Comín.

Tot, absolutament tot, va quedar eclipsat durant els tres dies que vam ser a Perpinyà i, en especial, a partir de veure les cares dels nostres defensors, dels seus familiars i amics, així com les dels milers de catalans que van fer el viatge en sentit invers per confluïr en una esplanada on el que va ser autènticament rellevant no va ser una altra cosa que aquest cúmul de sentiments posats en comú.

Tots, inclosos aquells a qui l'acte de dissabte a Perpinyà els molestava, vam coincidir a reconèixer que l'esplanada on es va celebrar va quedar petita per a tota la gent que s'hi

va congregat, ja que va ser molta la que va voler participar en un dia històric i, gràcies a la policia espanyola, no tots els que els que ho volien ho van aconseguir. El que ningú ha mesurat, perquè no es pot, és quant sentiment es va congregat en un espai físic i temporal limitat, però tots els que hi vam ser sabem que, en definitiva, això va ser el que va importar de debò i el que ningú podrà canviar.

El que va desbordar aquella esplanada, es va endinsar pels carrers de la ciutat i va donar sentit a tot no va ser res més que una comunió de sentiments que, en definitiva, és el que realment ha de preocupar els que creuen que empresonant persones solucionaran un problema que excedeix l'àmbit polític i s'endinsa en una esfera espiritual, no pas religiosa, dels que s'han conjurat per, al preu que sigui, aconseguir viure en una societat no només millor i més justa, sinó autènticament democràtica. Això és l'única cosa que es va viure a Perpinyà i el que fa tan *perillós* els milers i milers de ciutadans que hi van assistir.

Tots, absolutament tots els presents, vam acabar esgotats, però a ningú li va importar, perquè era l'extenuació que genera la satisfacció i, a més, perquè era un cansament col·lectiu que permetia sentir allò per la qual cosa fa tants anys que, cadascú a la seva manera, lluitem. La comunió de sentiments superava el cansament comú.

Les hores, el cap de setmana passat, es van succeir a una velocitat increïble; crec que tots els que vam ser a Perpinyà ens podem sentir satisfets del que vam viure, del que hem aconseguit fins ara, i també crec que tots ens vam recarregar d'energia per afrontar les mil i una batalles que haurem de lliurar perquè els 40 km que queden fins a la frontera es facin en un espai de temps raonable.

Cada un de nosaltres deuria sentir les coses d'una manera diferent i tots i cadascun dels que vam ser allà teníem les nostres especials i particulars raons per ser-hi. En el meu cas, no hi ha dubte, necessitava veure que tot el que hem fet i patit tenia sentit i que el dret ben aplicat acaba donant els seus fruits.

L'estima rebuda, un altre dels sentiments que es van aplegar a Perpi-

Les mares. Perpinyà va ser també una acumulació de sentiments. El president Puigdemont i la seva mare, Núria Casamajó, es van retrobar després de dos anys i quatre mesos MARCELA TOPOR

nyà, ha estat tanta que ens ha renovat les energies per afrontar el que ara vindrà i que no és menor; així mateix, la satisfacció, que va superar qualsevol expectativa, perquè veure tanta gent feliç no pot generar res més que un gaudi infinit.

No va ser ni un acte de campanya ni un desafiament a l'Estat, va ser

molt més que això i, justament per aquest motiu, ha estat tan rellevant i representa un punt i seguit en una aposta comuna per una cosa que tots els demòcrates hem de respectar i admirar: va ser la posada en comú de molts sentiments i, també, una sort de confirmació dels compromisos individuals per aconseguir

un objectiu comú que, com he dit, no només va d'independència, sinó, sobretot, de democràcia, que és una cosa que els milers de *perpinyanesos* teníem i tenim clar.

Perpinyà, en definitiva, ha estat un alto en el camí, una forma de recolzar el peu a la paret per agafar impuls o, com va dir el mateix presi-

dent Puigdemont, un "preparem-nos" per al que ha de venir, que no serà senzill, però sí molt desitjat i necessari. Cap causa justa es pot abandonar a la meitat del camí i, a més, el que hem aconseguit fins ara ja ha superat el punt d'inflexió en què un projecte pot prosperar o frustrar-se.

L'anàlisi

Pere Bosch Cuenca

Historiador i periodista

MISSATGES DES DE PERPINYÀ

Des de fa anys, ens hem acostumat a catalogar qualsevol acte vinculat al procés com a històric. I, convocària rere convocària, hem anat omplint el calendari d'efemèrides sonades que hem concebut com un duel permanent amb l'Estat, però també amb nosaltres mateixos, amb la nostra capacitat de mobilització. Després de l'1 d'octubre del 2017, aquest duel s'ha mantingut i hem seguit acumulant fites, però la ressaca d'aquell dia encara no s'ha digerit del tot, tant per la divisió del bloc independentista com, sobretot, per la repressió desfermada per l'Estat. La convocària de dissabte passat a Perpinyà volia esdevenir una fita més, carregada de simbolisme per la seva celebració a l'altra banda de la frontera. Però, per damunt de tot, estava concebuda com un retrobament amb alguns dels exiliats després d'un torcebraç judicial i polític amb l'Estat; un torcebraç que, de moment, els ha permès seure al Parlament Europeu.

La gent que es va aplegar a l'esplanada del parc de les Exposicions des de moltes hores abans que comencés l'acte hi anava, novament, amb una vocació reivindicativa, però també amb l'ànim de celebrar una victòria i de retre homenatge a Clara Ponsatí, Toni Comín i Carles Puigdemont. A l'hora de la veritat, van ser milers de persones les que van omplir el recinte -200.000 segons els organitzadors i 110.000 en el recompte oficial- i també molts els que es van quedar sense poder arribar-hi. De fet, s'ha arribat a un punt que resulta ociós entretenir-se en recomptes d'assistents. La qüestió és que es va convertir en l'acte més multitudinari celebrat mai a Perpinyà, si exceptuem, com em recordava un amic historiador, aquella manifestació de vinyaters que va

Des d'abans de començar, l'acte de Perpinyà ja va estar carregat de missatges

Alguns anaven adreçats al món sobiranista, però també n'hi va haver per a l'Estat

aplegar 170.000 persones el 1907.

L'acte va estar carregat de simbolisme. El retrobament entre els catalans d'un costat i de l'altre de la frontera va ser present en bona part dels discursos. El del delegat del Consell per la República a Perpinyà, Joan-Lluís Lluís, va ser el més emotiu. L'escriptor, que ha aconseguit superar les fronteres polítiques a partir de la paraula escrita, va recordar que la solidaritat entre catalans "existeix des del mateix moment en què francesos i espanyols van posar una frontera pel mig", perquè "des del segle XVII, els catalans, del sud o del nord, han trobat a l'altre costat de la frontera refugi i acollida". L'escriptor va admetre el declivi de la llengua catalana a l'altre costat de la frontera per l'acció repressiva de l'Estat francès, però també va remarcar que s'havia demostrat que era possible "ser català sense ser espanyol".

Més enllà d'aquest simbolisme, que ja havia anunciat Carles Puigdemont quan expressava el convenciment de "trepitjar aviat terra catalana", l'acte de Perpinyà ens va deixar molts missatges més. Hi ha qui hi voldrà veure un acte electoral, fet a mida de JuntsxCat i a glòria de Carles Puigdemont. De fet, la CUP va evitar participar-hi per aquest motiu. Esquerra, però, hi va ser present. És veritat que no hi havia cap conseller, ni tampoc el vicepresident o la secretària general del partit, però s'hi va poder veure el portaveu a l'Ajuntament de Barcelona, Ernest Maragall, i la del Parlament, Anna Caula. Tan-

mateix, les presències més destacades d'ERC van ser les de Marta Rovira i Oriol Junqueras, els dos grans referents del partit. Quan va intervenir aquest darrer, alguns van afinar l'oïda per mesurar la intensitat dels aplaudiments o dels xiulets. Per cert, posats a interpretar missatges, hi ha qui sembla obsedit a instal·lar *xiulòmetres* en cada acte, en cada intervenció, talment com si fos necessari la unanimitat absoluta o com si les discrepàncies o les dissensions es mesuressin a cop de xiulet o aplaudiment i no a partir de les declaracions dels líders polítics o les votacions al Parlament, que és allò realment rellevant.

L'acte es va centrar en un reconeixement als tres eurodiputats que, de moment, han aconseguit superar tots els embats judicials de l'Estat. Tres intervencions i tres missatges, clarament diferenciats. A partir del discurs que ja havia fet a Brussel·les, Toni Comín va centrar la seva intervenció a repassar les derrotes que ha acumulat l'Estat en aquests darrers dos anys i va destacar: "El dret a l'autodeterminació ja el vam exercir, i vosaltres el vau defensar, però el respecte d'aquest dret, per desgràcia no el guanyarem només a les urnes, que també, haurem de fer més coses pacíficament, democràticament." Carles Puigdemont, per la seva banda, va assumir un paper molt més institucional. No va voler entrar en polèmiques i va obviar referir-se al diàleg. De fet, probablement no calia, perquè la

D'esquerra a dreta i de dalt a baix, Clara Ponsatí i Carles Puigdemont durant les seves respectives intervencions; l'expresident de la Generalitat, abraçant-se amb l'alcalde de Perpinyà, Jean-Marc Pujol; un cartell amb la portada del diari 'L'indépendant', i els tres eurodiputats al final de l'acte

ACN

eleccions municipals de Barcelona. Si tenim en compte aquests antecedents, es fa difícil pensar que la seva intervenció respongués a una estratègia coordinada, a un repartiment de papers en què ella tingués reservat el de missatgera crítica. Només començar, l'eurodiputada va demanar perdó perquè no estava "acostumada a parlar davant d'un públic tan nombrós". En pocs segons, però, va perdre la timidesa i va deixar anar els missatges més provocadors, com quan va afirmar: "No ens faran lliures les promeses buides de diàleg dels mateixos que mai compleixen cap promesa" o, sobretot, quan va reclamar: "No ens deixem enganyar per fotografies de taules i diàlegs d'enganyifa que només busquen fer guanyar temps a Pedro Sánchez." Fa temps que sabem que el sobiranisme sobreviu entre diagnòstics i estratègies diverses, i no només entre els partits. Aquest també va ser un dels missatges que es van poder sentir a Perpinyà.

imatge de la taula que s'ha reunit amb el govern espanyol també apareix associada a quatre persones de la seva màxima confiança. Puigdemont es va centrar a fer pedagogia del Consell per la República, va convidar la gent a preparar-se per l'embat amb l'Estat i va demanar que no esperéssim temps millors "perquè els temps millors ja són aquí". Les seves crítiques es van concentrar, exclusivament, en "l'abús i injustícia" de l'Estat espanyol. El president a l'exili va ser "rebut com una estre-

lla del rock", com titulava *Europe 1*. I no només va rebre un bany de masses al parc de les Exposicions, sinó que divendres va ser rebut triomfalment en un partit de la USAP i, lluny de fer-li el buit, va rebre els honors de les autoritats, inclòs l'home fort de Macron a Perpinyà

La consellera Ponsatí és un cas a part. De fet, ho és d'ençà que va afirmar que el govern "anava de farol" en l'embat que mantenia amb l'Estat o quan va acceptar tancar la llista de Jordi Graupera a les

Científ

Una enginyera treballant amb realitat virtual
 GORODENKOFF

Llicenciada en bioquímica i doctora en immunologia, Julia García Prado lidera un grup de recerca a l'IrsiCaixa, a l'Hospital Germans Trias i Pujol de Badalona. La seva feina se centra a buscar noves estratègies en la lluita contra el VIH. Amb motiu del Dia de la Dona i la Ciència, va participar en una iniciativa per esperonar les voca-

JULIA GARCÍA PRADO

Investigadora del VIH

“ENS HEM D'EMPODERAR”

cions científiques entre les estudiants catalanes. “Les dones i els homes tenim dret a accedir als mateixos estudis. Per tant, en igualtat de condicions, totes les dones poden accedir a una carrera

científica, tot i que veiem que a mesura que aquesta carrera científica i que la vida de les dones avança, cada cop n'hi ha menys en posicions de lideratge, com a directores de centres d'investigació o com a caps de grup. Aquí és on veiem que les dones ens hem d'empoderar i promoure un canvi. Creure que som capaces de

fer-ho, canviar les dades i assolir aquestes posicions, si les volem”, diu. També remarca que aquesta és una missió conjunta: no la poden fer només les dones, els homes també s'hi han d'impli-car. I adreçant-se directament a les noies que estan decidint el seu futur, conclou: “Ho podeu fer, ho heu de fer, i ho aconsegiureu.”

Dones

IRENE CASELLAS
icasellas@lrp.cat

Són dones que trenquen estereotips i que fan valer el seu talent en un món tradicionalment masculinitzat. Afortunadament, les que es dediquen a la ciència, la tecnologia, les enginyeries i les matemàtiques cada cop són més. Diversos indicadors ho assenyalen, tot i que revertir la situació creada per segles de discriminació és molt lent. Davant d'aquesta situació, hi ha dues posicions: pensar que és només qüestió de temps arribar a la igualtat real, o bé posar mesures immediatament per trencar les dinàmiques masclistes.

A Catalunya, la majoria dels estudiants universitaris són noies (prop del 55%), tenen millors expedients acadèmics i n'hi ha més que acaben la carrera (el 59% dels graduats). “Però, en canvi, es produeix la segregació horitzontal i vertical”, explica Anna Berga, presidenta de la Comissió Dones i Ciència del Consell Interuniversitari de Catalunya. La segregació vertical passa en el món acadèmic, però també en el món empresarial i, de fet, en el conjunt de la societat: a mesura que es puja en la jerarquia de presa de decisions es va perdent talent femení pel camí. “En l'àmbit le-

El Dia de la Dona torna a posar el focus en la discriminació que encara hi ha en molts àmbits de la societat. També en la ciència i la tecnologia, que veiem com a punta de llança del progrés. Les dones científiques i tècniques existeixen i han existit sempre, però no solen figurar com a referents

gal hem assolit una igualtat formal. La llei catalana 17/2015 (Llei d'igualtat efectiva de dones i homes) és una de les més avançades del nostre entorn, però en canvi continua sent molt complicat escalar cap a posicions superiors. Les dades ens ho diuen: hi ha més noies universitàries però, en canvi, el 80% dels catedràtics són homes. I de les dotze universitats catalanes, només n'hi ha dues amb rectores.”

Al mateix temps, la segregació horitzontal separa nois i noies en funció dels estudis. Algunes dades: el 72% d'estudiants en l'àmbit de la salut són dones, que també són el 64% en les humanitats. En canvi, en les enginyeries només ho són un 24%, i en les TIC (tecnologies de la informació i la

ANNA DACOSTA

Premi DonaTic 2019

“EN EL MÓN DE LA TECNOLOGIA FALTEN DONES”

web meteorològic. Obtenim les dades de la temperatura, la humitat i la pressió gràcies a un sensor connectat a una placa anomenada Whitecat. Després passem la in-

formació a un servidor al núvol, en què hi ha la nostra base de dades. I, per acabar, les dades es mostren al web.” Dacosta està estudiant el cicle formatiu d'Administració de Sistemes Informàtics en Xarxa i Ciberseguretat. “Sempre m'han interessat les noves tecnologies i en un futur vull ajudar que evolucionin. Espero poder

treballar en el que m'agrada”, afegeix. Reivindica més presència femenina en aquest àmbit. “I tot i que la societat es comença a moure cap a la paritat –no solament en les tecnologies, també en les ciències, les enginyeries i les matemàtiques– és important motivar les dones a estudiar i treballar en aquests camps.”

Aquesta estudiant de l'institut Esteve Terradas i Illa de Cornellà de Llobregat va guanyar l'any passat el Premi Dona TIC, en la categoria d'estudiant de formació professional, pel projecte TempoCat. “El vam fer la meua companya Mayra Caballero i jo amb la col·laboració del centre Citilab de Cornellà, i consisteix en un

comunicació, un àmbit de futur que tindrà les posicions més competitives en el món laboral) només arriben al 10%. “Costa molt revertir-ho, i no només hem de posar èmfasi pel que fa a les dones, també falten nois que estudiïn treball social, educació primària...”, insisteix Berga.

Per això cal canviar el model social, perquè encara que es coordinin i s’impulsin polítiques d’igualtat en el sistema universitari i de recerca, el problema ve d’abans. La universitat i el món professional és el final d’una seqüència. “Es transmeten estereotips, de vegades de manera inconscient, a través de l’educació, dels mit-

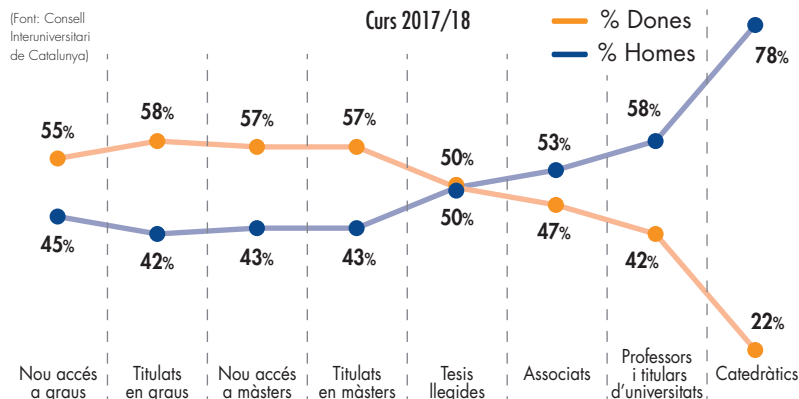
ANNA BERGA

“Es transmeten estereotips, de vegades de forma inconscient, que acaben determinant els itineraris acadèmics”

jans, de la publicitat... Els interioritzem i ens condicionen la tria de determinats itineraris acadèmics: els nois desestimen el treball social o la infermeria perquè no entren al seu imaginari, i amb les noies detectem que passa el mateix en l’àmbit STEM, és a dir ciència, tecnologia, enginyeria i matemàtiques” remarca.

La matemàtica Marta Casanellas, professora de la UPC, explica que el biaix comença des de petits. “Quan les matemàtiques es tracten a les es-

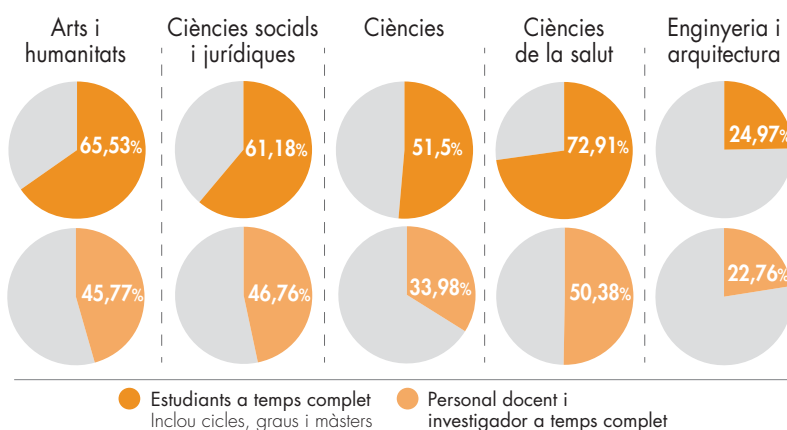
Dones i homes a les universitats catalanes

coles, el típic problema és el dels trens: si un tren surt de Madrid a tal hora i un altre surt de Barcelona a tal hora, a quina hora es trobaran si saps la distància i la velocitat? Doncs aquest enunciat segurament a moltes noies els sembla una bajanada; en canvi, poder calcular necessitats reals, com les medicines que es necessiten en un hospital, potser els semblaria més interessant” diu.

Per Núria Salán, presidenta de la

Percentatge de dones segons el tipus d'estudis universitaris

22,8%

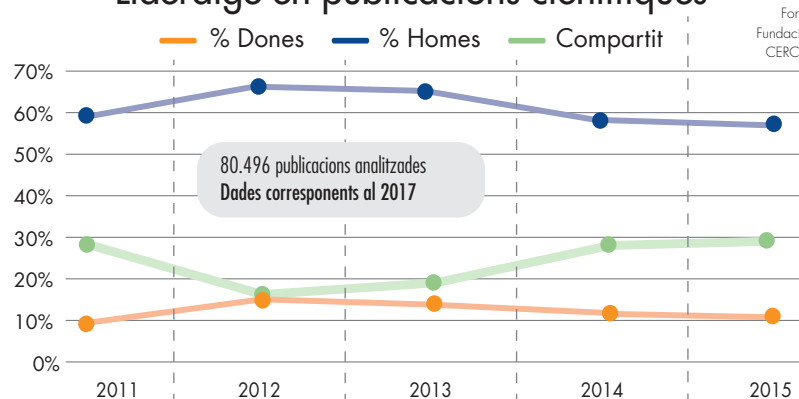
Percentatge de dones
entre el personal docent i investigador de les branques d'enginyeria i arquitectura a les universitats catalanes l'any 2018.

Societat Catalana de Tecnologia i involucrada des de fa més de vint anys a promoure vocacions femenines en aquest àmbit, es pot resseguir a la inversa el procés que aparta les noies de les carreres tècniques.

“Les que arriben a la universitat ja han triat, hem d'anar enrere, als anys de batxillerat. Aquí també han triat. Al batxillerat científic hi ha noies, però les que el fan solen anar cap a medicina, infermeria, biologia... potser alguna acaba en alguna enginyeria, però són poques. I al batxillerat tecnològic gairebé no hi ha noies. Normalment, d'una classe de vint-i-cinc alumnes n'hi ha dues”, lamenta.

Per això reclama més atenció en el que passa a l'ESO, entre els 12 i el 16 anys, quan els estudiants es comen-

Lideratge en publicacions científiques

MARTA CASANELLAS

Matemàtica

“NO TENIM LES MATEIXES OPORTUNITATS”

món real”, assegura. Un altre fre que constata és la falta d'igualtat. “En realitat, dones i homes no tenim les mateixes oportunitats. Per exemple, als qui ens dediquem a la recerca se'ns valora per sexennis, en funció del que haguem publicat durant sis

anys. Però si durant aquest temps les dones tenim fills i estem de baixa per maternitat, això no es té en compte”,

insisteix. A ella, que té tres fills, li ha passat, i per compensar-ho ha hagut de treballar més intensament del que ho hauria fet un home que en la seva mateixa situació hagués tingut també tres fills però no hagués agafat la baixa. “Calen mesures legals efectives que tinguin en compte aquesta realitat. Com també donar facilitats si has d'anar a un congrés i estàs alletant. No pot ser que t'hagis d'endur la criatura i pagar-ho tu de la

teva butxaca.” Finalment, Casanellas també destaca les barreres mentals. “L'informe PISA del 2015 es va centrar en les diferències pel que fa a les preguntes de matemàtiques entre nois i noies i es va veure que les noies tenen menys confiança en elles mateixes”, explica. A més, no tenen models de referència en qui emmirallar-se. “És molt important creure que ho pots aconseguir i no deixar-te cohibir per la societat.”

cen a orientar cap a una banda o l'altra. "Aquí, en algun moment, passa alguna cosa que perdem les noies. Reben missatges que les aparten de la tecnologia. I bàsicament no han conegut cap dona que es dediqui a això", insisteix. Segons Salán, és indispensable que als llibres de text deixin d'aparèixer només homes com a inventors. "Les nenes coneixen noms com Gutenberg, Franklin, Edison, Ford... Són noms que associen

17%

Doctorats 'honoris causa'
atorgats a dones a les universitats catalanes entre el 2006 i el 2016.

amb enginyers. Si els preguntes per una dona inventora totes contesten Marie Curie, però ella era científica, no era inventora. Aquí ja les hem perdut, si no coneixen dones que fan informàtica o dones que fan enginyeria no tenen models i han d'empatitzar amb models d'homes, que és una mica complicat quan ets adolescent", conclou.

Però quan Salán reclama paritat en el contingut dels llibres de text la resposta que es troba és: "Llavors, a quin home traiem?" "Doncs a qui faci falta -insisteix-, sempre que les nenes també coneguin dones com ara Martha Coston, que va inventar les bengales de seguretat que han salvat moltíssimes vides. D'exemples, n'hi ha moltíssims."

Anna Berga també remarca la necessitat d'aconseguir models de referència. "Per això, des de la Comissió

PIONERES: LES PRIMERES ESTUDIANTS DE MEDICINA

A Catalunya, la presència de dones en el món de la medicina no es va començar a generalitzar fins que es va acabar la dictadura. Així, en els inicis dels anys seixanta, només hi havia un centenar de metgesses col·legiades. El 1945 eren 37 (de prop de 2.800 col·legiats). I a començaments del segle XX, es podien comptar amb els dits d'una mà. Les pioneres van ser les tres dones que apareixen a les fotografies del costat, que van haver de fer front a pressions, amenaces i insults de tota mena. De dalt a baix, en primer lloc hi ha Dolors Aleu i Riera (1857-1913), que va ser la primera llicenciada a la Universitat de Barcelona (l'únic lloc on es podien fer els estudis de medicina) i també la primera a doctorar-se amb una tesi sobre l'educació "higienicomoral" de la dona. Es va dedicar a la pediatria i la ginecologia, camps en què va exercir durant més de vint-i-cinc anys a Barcelona i, entre altres coses, va lluitar perquè les dones deixessin d'utilitzar les cotilles que els oprimien la cintura. Dolors Aleu va poder estudiar perquè el seu pare era un polític influent de l'època que li va pagar els escortes que l'acompanyaven a classe.

La segona fotografia és de Martina Castells i Ballespí (1852-1884), que procedia d'una llarga nissaga de quatre generacions de metges lleidatans. Va defensar la seva tesi doctoral el 9 d'octubre del 1882 a Madrid, només tres dies després que ho fes Dolors Aleu. I ho va fer gràcies a l'ajuda de dos catedràtics que van rebre moltes crítiques per haver-li donat suport. La premsa madrilenya va titular la notícia amb un contundent: "Que no es repeteixi." Aquell mateix any es va prohibir per real decret l'accés de la dona a la universitat, una prohibició que va durar fins al 1910. Martina Castell va exercir poc de metgessa perquè va morir durant el seu primer embaràs. La tercera imatge és d'Elena Maseras i Ribera (1853-1905), que en realitat va ser la primera a acabar els estudis de medicina, el 1878, però que va trigar quatre anys més a llicenciar-se perquè li endarrerien expressament els permisos. Al final es va cansar de tants impediments i va acabar fent de mestra.

impulsem campanyes a les escoles. Hem de visibilitzar models femenins que siguin atractius, que les noies vegin que la ciència no és com a *Big Band Theory*. I al mateix temps també és important cuidar les noies que arriben a la universitat", indica. Així, a part dels plans d'igualtat que es fan a les universitats també són necessàries altres actuacions, com les mentories:

NÚRIA SALÁN

"És indispensable que als llibres de text deixin d'aparèixer només homes com a inventors"

l'ajuda que estudiants de cursos superiors ofereixen a les noies que comencen els estudis més masculinitzats, perquè no se sentin tan soles.

"Hi ha el problema d'arribar-hi, però també hi ha el de l'abandonament, i no ens podem permetre perdre el talent femení", insisteix Berga. Un talent que també es perd més enllà dels estudis, quan les dones es posen a fer recerca i han de competir amb homes que no tenen tantes dificultats per conciliar la vida personal i professional. "La maternitat no hauria de ser cap fre. Ja estem treballant amb l'Agència per a la Qualitat del Sistema Universitari de Catalunya perquè el temps que les mares investigadores estiguin de baixa per maternitat no les perjudiqui en la seva avaluació", avança.

EVA URBANO

Enginyera i estudiant de doctorat

"HI HA POCS REFERENTS FEMENINS"

Un projecte per transformar una planta industrial en una d'energia virtual ha permès a Eva Urbano, estudiant de doctorat de la UPC, guanyar el Premi Eficiència Energètica 2019. Recent llicenciada per l'Escola Superior d'Enginyeries Industrial, Aeroespacial i Audiovisual de Terrassa, parla de l'experiència d'estudiar i treballar en un àmbit tan masculinitzat. "Actualment hi un esforç per part de la societat per reconèixer el treball de les dones

en l'àmbit de les ciències i les tecnologies, però és cert que fins i tot en aquests dies en què s'exalta la contribució femenina dins d'aquests camps apareixen pocs exemples de dones per prendre com a referència. Continuem sent poques en

el sector. Jo mateixa m'he trobat en moltes ocasions que era l'única dona a la sala en àmbits de treball", expli-

ca. Pel que fa a la lluita contra els estereotips diu: "L'existència d'idees preconcebudes associades a col·lectius socials, ja siguin grups de gènere, culturals o econòmics, és inevitable. Davant d'aquests estereotips, totes les persones que no ens hi sentim identificades lluitem per demostrar com som en realitat." I quan se li pregunta sobre els seus possibles referents, ho té molt clar. "No he tingut cap referent femení en el

camp de les STEM, tot i que tampoc masculí. Si hagués d'escollir quins referents femenins han influït en la meua manera de ser, serien la meua mare i la meua àvia. Tant la meua àvia, que va venir directament del camp buscant una vida millor, com la meua mare, que va crear la seva pròpia empresa, representen una manera de fer basada en l'esforç i la constància que aplico al meu dia a dia," assegura.

La mirada que falta

La presència de les dones en els àmbits de la ciència i la tecnologia és indispensable perquè els avenços del futur no contribueixin a perpetuar les discriminacions del sistema patriarcal

El Els avenços exponencials que es van fent en temes tan delicats com la intel·ligència artificial sempre els encapçalen homes. I que passarà si aquests avenços són el resultat d'ambients completament masculins? Que segurament la tecnologia del futur tindrà un biaix de gènere que no inclourà la perspectiva de les dones. "Per això creiem que és tan important que hi hagi dones en aquests àmbits científics i tecnològics, són àmbits de futur que s'estan començant a dissenyar i que tindran un gran impacte en la nostra vida. És molt important que hi hagi tant homes com dones treballant-hi", assegura Anna Berga des de la Comissió Dones i Ciència.

I la presència femenina és necessària no només perquè aquests sectors tenen una bona projecció i poden ser una bona sortida laboral per a les dones, sinó també perquè la seva visió ha de contribuir a la societat del futur, l'ha de fer més justa i diversa. "A més, ja s'està veient ara que la presència de les dones en el món

empresarial, per exemple, ajuda a millorar el clima de treball i dona molts bons resultats", recorda Berga.

Per Núria Salán, els equips híbrids en què no es tingui en compte el gènere són indispensables. "El segle XXI serà el segle de la tecnologia, i les persones que la descartin quedaran al marge de moltes oportunitats professionals i laborals. I si la tecnologia només la fan homes, només es tindran en compte els seus punts de vista", insisteix.

Però que les dones es vagin incorporant a aquests sectors i avancin en la jerarquia de presa de decisions no serà fàcil. Segons la matemàtica Marta Casanellas, el sistema actual ha creat una meritocràcia que s'ha fet a mida dels homes, i encara que molts comencen a entendre que cal canviar les coses, quan se'ls demanen esforços concrets, per exemple renunciar als privilegis que comporta que no s'hagin de preocupar per la conciliació familiar, llavors les coses canvien. "Pel que fa a la recerca i les publicacions, ja no tenen tan clar el

CONTRA EL BIAIX DE GÈNERE

Anna Berga és presidenta de la Comissió Dona i Ciència des de fa set anys. Una de les seves tasques ha estat impulsar la perspectiva de gènere en la docència universitària. "És un mandat legal que venia de lluny, el que hem fet ha estat concretar-lo, de manera que és l'Agència de Qualitat del Sistema Universitari qui avalua si es compleix a l'hora d'acreditar estudis universitaris", explica. Ara ja hi ha

guies universitàries per fer-ho possible. "A la universitat formem els futurs periodistes, que han de transmetre continguts no esbiaixats. Formem els futurs jutges, que hauran de dictar sentències que no siguin vergonyoses com les últimes que hem vist en temes de violació. Formem mestres, que són agents clau en l'educació de les futures generacions i

que han de treballar contra els estereotips... La universitat té un paper important per preparar el futur", manté. I tot això sense oblidar la lluita contra la violència masclista. "Les universitats no hem de creure que hi estem exemptes", insisteix. En aquest sentit, explica una nova mesura concreta: que les víctimes de violència domèstica o els seus fills puguin fer trasllat d'expedient acadèmic sense burocràcia.

GISELA DETRELL

Enginyera aeronàutica

"S'HAN DE TRENCAR ELS ESTEREOTIPS"

possible que d'aquí a uns anys veiem els primers humans viatjant cap a Mart. En el seu cas va tenir clar des de petita que es volia dedicar a aquesta feina, i com que ja intuïa que hauria de marxar a l'estranger, es va posar a estudiar alemany amb 12 anys. També hi va influir el fet que

el seu pare, ara jubilat, fos catedràtic d'enginyeria. "Som dues germanes, i tan aviat jugàvem amb nines com

amb joguines de construcció i caixes d'eines. La meva germana també és enginyera", explica. Sobre el fet de ser dona en un àmbit com el de l'espai, on predominen els homes, diu que no ha tingut mai cap problema i remarca que ara mateix ella lidera un grup format exclusivament per investigadors homes. Ara bé, reconeix que la presència femenina és escassa i que s'han de trencar estereotips. "No podem tenir paritat en els nivells més alts, ja sigui a

les universitats o als consells d'administració de les empreses, si no es comença des de baix, a les escoles, els instituts... Necessitem una massa crítica de dones suficient per poder canviar les coses", assegura. També creu que les dones s'han de creure que són capaces d'aconseguir arribar a aquests nivells de responsabilitat. "En general, els homes s'hi atreixen més i les dones tendeixen a plantejar-se més dubtes", diu.

Anna Berga, al rectorat de la Universitat Ramon Llull, on és secretària general **JUANMA RAMOS**

tema que a les dones no se'ls tingui en compte el temps dedicat a la maternitat", indica. Per Anna Berga, també resulta preocupant que tant homes com dones considerin que és una simple qüestió de temps arribar a la igualtat, o bé que insisteixin que ja s'ha avançat prou i que no calen mesures perquè ja està assegurada en l'àmbit legal i sobre el paper.

EL RISC

És preocupant que es consideri que amb la igualtat legal ja n'hi ha prou i que només és una qüestió de temps arribar a la paritat

"Venim d'una societat patriarcal que no canviarà d'un dia per l'altre, és cert, però el que hem vist des que es va crear la comissió, el 2005, és que totes les accions contribueixen a millorar i que realment hi ha d'haver un esforç de tota la societat. El simple pas del temps no solucionarà res si no hi ha polítiques decidides a favor de la igualtat i no prenem consciència que aquest és un tema estratègic per al conjunt de la societat", remarca. Les nenes, les noies i les dones han de saber que no serà fàcil, però també que és possible. Núria Salán ho té clar: "S'avança molt a poc a poc, però les noies han de confiar en elles mateixes. Els sostres de vidre es trenquen a còpia de cops de cap."

NÚRIA SALÁN

Enginyera metal·lúrgica

"CAL EL SUPORT FAMILIAR"

"Quan ens trobem noies que es volen dedicar a la tecnologia —ser soldadores, mecàniques, fresadores...— sovint els pares i les mares les desanimen perquè es pensen que s'hi podrien fer mal. No ho fan amb mala intenció, i ignoren que es guanyaran molt bé la vida," lamenta Núria Salán. Segons aquesta enginyera metal·lúrgica, que actualment presideix la Societat Catalana de Tecnologia, està comprovat que les dones que treballen

en l'àmbit tecnològic tenen un compromís social més alt. "No es dediquen a inventar simplement peces de motors, sinó peces per millorar la qualitat de vida de les persones. Tenim aquesta mena de vocació d'utilitat a la societat, això no és bo ni dolent, és així", afegeix. Per això creu indispensable engrisar les famílies perquè

animin les filles: la gran majoria de noies que fan alguna enginyeria —diu— tenen models d'enginyers a la fa-

mília. Al mateix temps, reivindica més tecnologia a les aules de primària. "A fer de mestres hi van majoritàriament dones, i aquestes dones provenen d'una formació humanística o social, poques venen de ciències i segurament cap de tecnologia. Aquestes mestres no tenen formació en aquest camp i es troben que han de fer l'assignatura de tecnologia. És normal que no hi posin passió, perquè no la tenen. Fa temps que reivindiquem

que a magisteri hi hagi formació transversal en aquest àmbit", insisteix, mentre recorda que els anys que la mainada passa a l'escola, dels 6 als 12, són molt importants per anar definint què voldran estudiar més endavant. "De tota manera, sempre ets a temps de canviar, no val l'excusa que les noies han estat orientades a determinats estudis. Les noies han de fer cas dels seus instints i no tenir en compte els inputs negatius", conclou.

JOSEP M. ANTENTAS SOCIÒLEG, PROFESSOR DE LA UAB

“Hem estat dos anys en punt mort”

MERCÈ MIRALLES
mmiralles@lrp.cat

En el seu llibre *Espectros de octubre* (Editorial Sylone), reeditat fa poc, parla del procés, però tot i que es refereix a fets concrets, no vol que sigui un text de circumstàncies. És una mirada pròxima i crítica alhora. I no és fàcil, això.

Hi ha molta polarització, i això fa difícil dissentir. Hi ha els que hi estan en contra, per diferents motius, i després hi ha la defensa acèrrima, sense possibilitats d'expressar dubtes.

Independents per fer una societat diferent, lluny del conservadorisme?

Un dels problemes que abordo és que el procés neix desconnectat de tota crítica al model econòmic. Això estava, òbviament, en consonància amb el govern de Convergència, que va utilitzar l'onada independentista per posar-se al capdavant d'alguna cosa que li donés un relat. Mas va guanyar el 2010 amb un discurs molt dur, el de les retallades. Es va trobar que molt aviat hi va haver una resposta social: el 15-M. Es va quedar sense projecte, i amb poca legitimitat. La independència li permetia tenir un projecte o aparença de projecte. És la part més fluïda i problemàtica del procés i l'ha condicionat.

La qual cosa no vol dir...

La qual cosa no vol dir que el procés sigui una invenció: és una dinàmica real i ha anat més enllà dels interessos de determinades elits polítiques. El problema és que dins del moviment sem-

Antentas, autor, entre d'altres, del llibre *'Espectros de octubre'*, reflexiona sobre la necessitat imperiosa que el moviment independentista debati sobre la seva estratègia

pre hi ha hagut persones a qui ja els anava bé que se separés el debat sobre la independència d'altres qüestions.

L'antiga Convergència, diu. I d'altres?

N'hi havia que no n'estaven convençuts, d'aquesta separació, però que van pensar que no es podien introduir altres elements en el debat perquè generarien divisió. I hi havia la por que Convergència se n'acabés despenjant, de manera que si passava, el moviment independentista mai podria ser majoritari. Tot plegat va impedir fer un debat més a fons i va generar un moviment amb mancances estratègiques fundacionals.

Hi havia altres camins per ser majoritari?

Si vols crear un moviment majoritari a quin sector social t'has de dirigir? Com et dirigeixes a una part de la societat

catalana que, en gran part, es relaciona amb l'esquerra tradicional però que no és de tradició independentista? El cas és que per l'interès d'uns i la por dels altres no es va fer mai el debat estratègic que calia. I Convergència, i els seus hereus, sempre han maniobrat, encara que cada vegada més precàriament, per mantenir el lideratge i subordinar els interessos del moviment als seus. La llista unitària del 2015 va ser un exemple de manual d'això.

Moviment fort, en un context de crisi.

Algú que s'ho mirés des de fora quedaria molt sorprès que en plena crisi econòmica hi hagués un moviment de masses per la independència tan fort i que no digués res sobre les retallades. El balanç d'aquest període, al final, és que l'articulació entre la qüestió nacional i la social s'ha fet molt dèbilment, tant per part de l'independentisme com per part de l'esquerra no independentista, que n'ha quedat fora.

Què creu que s'esperava que passés?

“Nosaltres parlem només d'independència i els que no són independentistes ja s'adaptaran i veuran que no hi ha alternativa”, pensaven des de les grans organitzacions independentistes. I, d'altra banda, l'esquerra que és directament hereva del moviment antifranquista i que aleshores va lligar la lluita de classes amb la lluita nacional va restar passiva, fora. I la nova esquerra -Podemos, Comuns...- va acabar fent el mateix. L'un per l'altre...

I ningú hi podia dir res?

Els que s'han adonat que hi havia un problema estratègic de partida no han

L'ENYOR D'UNA CONVERSA

Josep Maria Antentas (Sabadell, 1976), doctor en sociologia i professor de la UAB, té la mirada posada en la realitat: la societat, ara i avui. Les seves línies d'investigació principals inclouen, entre d'altres, els moviments socials i l'acció col·lectiva, i la globalització. Col·labora en els mitjans de comunicació i és coautor, entre d'altres, dels textos *Planeta indignado* (2012) i *Resistencias globales. De Seattle a la crisis de Wall Street*. Forma part del Centre d'Estudis Sociològics sobre la Vida Quotidiana i el Treball. Antentas reflexiona al voltant del que veu com una oportunitat perduda: la sinergia entre el moviment del 15-M del 2011 i l'11-S del 2012. Hi un cert enyor, intel·lectual i pràctic, per una “conversa” i una unió d'esforços que no s'ha donat i que no se sap quins fruits podria haver donat. Potser aquesta pantalla ja està passada, però es pregunta si s'hi ha de renunciar: és possible un debat i tenir més en compte les aportacions d'uns i altres?

Antentas manté que és necessària una ferma implicació de l'independentisme amb els moviments emergents, sense perdre de vista la crisi econòmica, les grans problemàtiques socials del feminisme, el canvi climàtic...

JUANMA RAMOS

s'aguanta per enlloc. No et pots simplement desconnectar d'un estat. Tota ruptura implica confrontació. La prova és que quan ho intentes, aquest estat posa en marxa tota la seva maquinària repressiva.

I ara...

Hem estat dos anys en una mena de punt mort estratègic, en el qual ningú sabia ben bé com tirar endavant. I aleshores hi ha diverses temptacions.

1
COL-LAPSE
“L'octubre del 2017, l'independentisme arriba a dalt de tot, molt més enllà del que ningú s'havia imaginat. Però es col·lapsa”

Quines?

Una és fer abstracció de la realitat i replegar-te en tu mateix i fer una política molt voluntarista: el que fa l'ANC. És un voluntarisme que no valora la correlació de forces. Una altra posició, tipus Quim Torra i JuntsxCat, és combinar una política autonomista amb una retòrica que fa veure que hi ha un projecte de ruptura. I hi ha la posició d'ERC, que té com a positiu que es planteja les febleses del moviment. El problema és que a aquests límits ERC hi dona una resposta molt possibilista.

Quins límits?

El moviment independentista hauria de ser més ampli, hauria de crear algun tipus de relació amb moviments de tot l'Estat, hauria d'incorporar una certa dimensió social... són bones intuïcions, però les tradueixen d'una manera possibilista.

El possibilisme és una temptació?

El risc d'ERC és la temptació d'acabar renunciant als seus objectius. Al final, el pragmatisme fa que hi renunciïs, encara que no ho admetis.

Si el possibilisme no és una bona via, quina queda, per no ser aixafats?

tingut capacitat per poder interpel·lar el moviment. La CUP, com a organització, sí que ha articulat les diferents facetes en el seu programa, però tampoc ha pogut, durant cinc anys, interpel·lar de manera sistemàtica sobre aquest punt al conjunt de l'independentisme, per proposar un canvi de paradigma. Això fa anar coix el moviment, fundacionalment i, a més, afavoreix el pes dels corrents defensors o poc crítics amb el model neoliberal. En l'etapa d'ara, un canvi de paradigma és fonamental.

DIA RERE DIA
“Quan tens moltes dificultats per tenir triomfs reals, poden venir el cansament, el desànim... L'independentisme ha de saber fer un treball sostingut”

Qui ha de fer el canvi?

Aquesta és la dificultat... L'octubre del 2017, l'independentisme arriba dalt de tot, molt més enllà del que ningú s'havia imaginat, però, al mateix temps, es col·lapsa. Té una victòria política real, amb el referèndum i després és derrotat, políticament, perquè no sap què fer-ne. Es produeix un col·lapse de l'estratègia, del “parlem de la independència i res més” i de la independència fàcil, de la desconnexió i la transició “lleï contra lleï”, que no

És la gran pregunta...! ERC ha tingut el mèrit de plantejar unes mancances, però al final també juga amb una ficció, perquè si la desobediència simbòlica no serveix per res –diguem-ho així–, pensar que amb una negociació en fred amb l'Estat aconseguiràs alguna cosa important, no és gaire realista... Al final, negociació i conflicte són dues cares de la mateixa moneda. Per negociar, quan l'altre és més fort que tu i no vol, has de generar les condicions. L'octubre del 2017 generava condicions per negociar, però... i si vas a negociar sense res després d'haver estat derrotat?

Complicat.

Històricament, els canvis democràtics arriben a través de la mobilització social. La democratització està lligada al conflicte polític.

Sense conflicte no hi ha negociació?

Els canvis socials són fruit de la mobilització. Tots. No són fàcils, no cauen del cel. Són fruit de la capacitat de la gent de mantenir la lluita durant un temps sostingut, de teixir aliances, d'avaluar la situació correctament...

Vivim en una societat en què impera la impaciència?

Estem acostumats que tot sigui molt... exprés! Vivim una cultura de la immediatesa. Els moviments també s'han d'analitzar amb perspectiva històrica. També hem de veure que els moviments socials no són lineals, tenen ritmes desiguals. No passa res i de cop explota una reacció que no preveies. I saber copsar aquestes pujades i baixades ens costa una mica: passem de l'optimisme desaforat al pessimisme extrem i parlem que un moviment està mort i torna a renèixer l'endemà. Els processos socials són molt discontinus. I els ritmes de la política són així.

I la temptació de Podemos, de què es tracta?

"Com que no seré president, seré vice-president..." Compte, però, que aquesta no era la raó fundacional de Podemos, que va néixer per desplaçar els partits tradicionals i canviar les polítiques, no per ser-ne el complement. La qüestió sempre és com replantejar l'estratègia sense renunciar als objectius. Plantejar objectius difícils de manera fàcil és positiu, anima les persones i dona moral i esperances: "Si tenim majoria en el referèndum ens desconnectarem fàcilment", prometia l'independentisme. I Podemos tenia una lògica similar: "Vols canviar la situació? Només cal que Pablo Iglesias guanyi les eleccions." Com? "Simplement votant-lo i donant-li suport a les xarxes socials..." I ja ho tenim. En realitat Podemos presentava com a molt fàcil un objectiu que no ho és gens, de fàcil: guanyar unes eleccions.

Dura realitat.

Quan la realitat mostra que tot plegat és més difícil i tira per terra la hipòtesi de l'èxit fàcil, com seràs capaç d'assumir una hipòtesi de treball més complexa i més a llarg termini...? En aquest sentit, la CUP ha tingut el mèrit d'haver demostrat la voluntat de fer política d'una altra manera i de mantenir un esperit rupturista. En un context en què nous actors com Podemos i els Comuns s'han transformat en partits vells molt ràpidament, aquestes maneres de fer diferents s'han de valorar.

També tenen límits, a la CUP?

Sobretot, que ha tingut una política només dins del procés independentista i no per relacionar-se amb l'esquerra catalana que estava fora del procés, o entre dins i fora. La CUP va fer el paper de: "Nosaltres som els garants que això va endavant." I van anar empenyent, però sense qüestionar les premisses estratègiques del procés. A partir del 2017, hi va haver una certa desorientació, perquè de cop els altres van dir: "No hi ha res a fer." La CUP va quedar com a garant d'alguna cosa que ja no hi era. En aquesta nova etapa, a Catalunya fa falta un moviment sociopolític actiu que agrupi moltes persones que avui estan disperses –antirègim, antisistema–, i la CUP, segons com s'orienti, pot tenir un rol central per articular-lo.

I sobre la república?

És un altre dels límits del procés: planificar la república com quelcom desconnectat del que pugués passar a l'Estat. És un error no relacionar la proposta de República Catalana amb la necessitat d'un canvi de règim a tot l'Estat. Per dir-ho d'alguna manera, es pot establir una dialèctica entre república catalana i república espanyola. I també ha estat molt problemàtica la falta de diàleg, des de la diferència, entre l'independentisme i les tradicions confederalistes o federalistes plurinacionals.

Com es pot fer que a Espanya se n'adonin?

Han de percebre Catalunya com una mena de palanca per fer saltar la monarquia. Com s'articula, això? Si només es parla d'independència i, a més, no es diu res de la necessitat d'un can-

vi a tot l'Estat és fàcil que fora de Catalunya es consolidi un discurs antise-paratista. Ara, si el moviment, a més, tingués un programa antiausteritat, connectaria amb els que estan lluitant contra les retallades en salut, educació, a la resta de l'Estat... Pensarien: "Estan defensant el mateix que jo!" La propaganda reaccionària contra l'independentisme català seria més feble.

Quines són les passes que cal fer, doncs?

Tinc clar que res de tot això passarà, perquè els principals actors del moviment tenen una altra línia política.

ACTITUD

"La clau és tenir una política unitària, democràtica, solidària, i mantenir un discurs molt crític amb tots els límits del procés"

Com es pot fer que aquesta proposta almenys estigui present en el debat? El debat ens salvaria, sobretot, de la visió irreal de centrar-nos a repetir "implantarem la república, implantarem la república..." d'una banda, i del suport acrític a la nova majoria progressista entorn al PSOE, de l'altra.

EL CARRER I ELS POLÍTIQS

Parla de la reivindicació. Tenim vives les protestes arran de la sentència.

La reacció inicial va ser molt important. La sacsejada política i social que vam tenir va crear condicions per fer passes endavant. Però després s'ha entrat de nou en una situació d'estancament. El problema és aquest: l'independentisme, a curt termini, no tindrà victòries importants: amnistia i referèndum són demandes que a curt termini no té prou força per aconseguir. Per tant, s'ha de construir amb perspectiva de llarg termini i sense aconseguir victòries objectives... i això és molt complicat. Un moviment, quan té una victòria, es prepara per a la següent. Però quan tens moltes dificultats per tenir triomfs reals, poden venir el cansament, el desànim... L'independentisme ha de saber fer un treball sostingut, i al mateix temps és important que la mateixa reivindicació de la República Catalana es lligui amb la protesta per la regressió democràtica, la retallada global de drets i la crítica al règim en el seu conjunt...

I si no es debat sobre nació i medi am-

UN POBLE TRENCAT PER LA CRISI

Antentas reflexiona sobre el lema *Un sol poble*, que té el seu origen en l'antifranquisme i que els darrers anys ha retornat a l'actualitat amb el moviment independentista. "En l'època franquista, lligava bé les dimensions social i nacional, mantenint una perspectiva de classe. Avui és un eslògan una mica propagandístic. Som un sol poble... Els resultats electorals mostren que hi ha diferències importants. Per ser un sol poble sobre la base de les referències nacionals compartides també cal ser un sol poble des del punt de vista social. Una societat trencada per la crisi difícilment serà un sol poble. Es parla d'un sol poble però, precisament, s'han creat les condicions perquè això no sigui una realitat." Antentas valora, de manera molt gràfica, què representa no tenir en compte tots aquests factors: "És com disparar-te un tret al peu."

Antentas considera que sempre és bo qüestionar i qüestionar-se
ORIOL DURAN

reaccionària una part de la dreta espanyola de sempre. Tant la seva gènesi com a partit, com la seva base social i electoral, provenen d'una ruptura per la dreta del mateix PP, com una autònomització social i política dels sectors més ultraconservadors. El gran problema vindrà si Vox sap arribar a sectors que no són els de la dreta més conservadora de sempre. Per fer això necessita augmentar el seu perfil social, com ha fet alguna extremadreta a Europa. Aprofiten el malestar dels ciutadans per les retallades i pel fet que l'esquerra és incapaç.

I malgrat tot, possibilisme no.

La via de la subalternitat al PSOE és errònia. El malestar per la banda de l'esquerra queda molt mal canalitzat en el moment en què Podemos abandona qualsevol discurs impugnador i es converteix en un partit d'ordre! Les contradiccions del PSOE passaran a ser contradiccions també de Podemos. El PSOE, més o menys, pot gestionar les seves contradiccions, però Podemos, com gestionarà les que li crea la política del PSOE? Si arriba una nova crisi, el risc és que aquest cop el malestar no es pugui encarrilar per l'esquerra.

Mentre, però, hi ha l'activisme ciutadà.

Hi ha tota una generació activista molt recent, a Catalunya i a l'Estat: pel feminisme, contra el canvi climàtic... Es barreja també amb la nova generació que va sortir al carrer arran de la sentència. Per a tot aquesta gent jove que en els últims anys està en els moviments, el procés, que va començar el 2012, és com un context cultural, familiar, però no és cosa seva, i el 15-M és pura història. Per tant, la qüestió també és com poder construir organitzacions socials, polítiques, que puguin connectar amb aquesta onada emergent de lluites. A Catalunya i a l'Estat. Podemos és un instrument d'una altra època, post 15-M i que, a més, n'ha malbaratat l'esperit i s'ha fet un partit vell molt ràpidament. No és el partit de la gent jove contra el canvi climàtic. Potser molta gent el seguirà votant, però no el veu com el seu instrument.

El carrer ho té més clar, tot plegat.

La lliçó de l'1-O, i també de la reacció després de la sentència, és que quan s'ha barrejat la idea de la república amb democràcia i crítica al règim del 78, i hi ha hagut un moviment per sota que ha desbordat les estructures tradicionals, s'ha arribat al màxim. Quan s'ha anat una mica més enllà del discurs d'independència i prou, és quan hi ha hagut més força.

bient, feminisme, pobresa...?

Després de la sentència vam veure una pèrdua d'autoritat de les grans organitzacions tradicionals de l'independentisme -pèrdua relativa, perquè en termes electorals segueixen tenint la seva majoria-. Aquesta pèrdua, que genera com un cert buit, es pot canalitzar de formes molt diverses. Es pot acabar canalitzant en un discurs crispat, tancat, que reafirmi tots els límits del 2012 en endavant, però que al final no es replanteja res. És una mena de voluntarisme poc estratègic. El tema és com canalitzar el malestar i la frustració cap a un projecte que pugui lligar millor la qüestió nacional, la qüestió social i la qüestió democràtica. I amb la perspectiva d'una nova crisi econòmica sobre la taula, és l'element decisiu.

Treballar en xarxa?

No s'han de fragmentar les lluites, sinó buscar la seva complementarietat. Com encaixar lluites que tenen problemàtiques diferents però que tenen punts en comú? Com fer aquesta feina d'encaix per articular un bloc social crític amb l'estat actual de coses? No se n'ha parlat gaire. Molts dels promotors del procés el van utilitzar per tapar tota la resta. Mentre els sectors que venien del 15-M, amb l'excusa que no els agradava el procés, en van quedar fora, passius i expectants. I si ets un moviment de canvi no pots ser neutral, no pots posar-te de perfil.

Què ens diu, tota aquesta anàlisi que fa?

El tipus de sectors polítics i socials que han liderat l'independentisme no són els que l'haurien de liderar. Un movi-

ment dirigit per qui ho ha fet sempre tindrà aquests límits.

Conservador d'arrel?

La clau és tenir una política unitària, democràtica, solidària i, al mateix temps, mantenir un discurs molt crític amb tots els límits del procés, perquè de vegades hi hagut la idea que si eres molt crític amb el procés n'estaves fora, i ja està. I si hi estaves a dins, havies de callar. Es pot estar sempre en els moments decisius de confrontació amb l'Estat, però sense comprar tot el relat fundacional i l'estratègia d'independència i prou, de no lligar el canvi a Catalunya amb el canvi a l'Estat...

L'exacerbació del nacionalisme espanyol fa difícil bastir ponts. I Vox...?

Vox és l'expressió de com s'ha fet més

Voldríem pensar que el progrés és imparable i que vivim en el millor dels mons possibles.

Els optimistes pensen que això és evident i els pessimistes creuen que els que pensen així són una colla d'il·lusos.

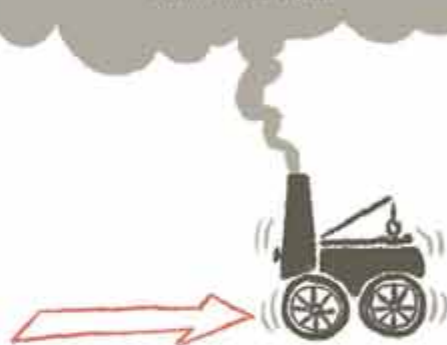
Qui té raó? Fa de mal dir. El concepte de progrés és oposat al conformisme i al fatalisme i va lligat a:

Un entusiasta del progrés, el sociòleg Robert Nisbet, va fer aquesta afirmació contundent:

"En la civilització occidental no hi ha hagut cap idea en els darrers tres mil anys que es pugui considerar més important que la idea del progrés."

És cert que, especialment amb els invents tecnològics que van propiciar la revolució industrial del segle XIX, molts sectors de la població van viure la idea del progrés com el motor de la història, ...

... una nova fe en les capacitats de la ment humana per dominar la naturalesa, canviar les coses i construir un món ple de comoditats.

En aquest sentit, no es pot negar que els avenços constants de la medicina, les noves tecnologies i els mètodes de transport actuals han fet del món un lloc molt més confortable per viure-hi.

Els humans preferim tenir aigua corrent a casa que no pas haver-la d'anar a buscar a la font, preferim tenir calefacció quan fa fred i refrigeració quan fa calor que no pas trobar-nos a la intempèrie, preferim trobar carn i peix al supermercat que no pas haver d'anar a caçar o pescar cada dia...

El progrés material de la humanitat en el seu conjunt és innegable i ha estat espectacular. Els optimistes tenen raó si quan diem "progrés" volem dir "progrés... material".

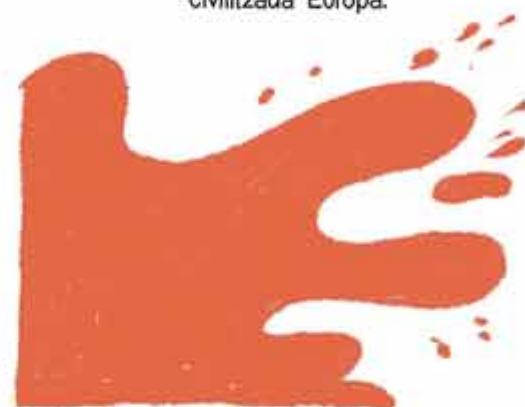
Ara bé, a molts els costa sentir-se satisfets amb aquesta civilització de les màquines i els aparells digitals que fan la vida material més fàcil, però que no porten aparellats uns índexs semblants de progrés moral.

Durant el segle passat, els que pensaven que el progrés és una cosa lineal que no s'atura, van tenir, per força, una gran decepció:

dues guerres mundials, bombes atòmiques, camps d'extermini i camps de concentració, governs totalitaris, destrucció implacable de grans ciutats... i tot això al cor mateix de la 'civilitzada' Europa.

Era això el progrés que anunciaven els optimistes del segle XIX? Molts van començar a veure amb horror que l'anomenat progrés racional i científic produïa monstruositats. Als 18 anys, l'escriptora Mary Shelley va intuir moltes d'aquestes calamitats amb la metàfora d'un tal doctor Frankenstein.

Gràcies als seus coneixements científics, el jove doctor Frankenstein va ser capaç de crear un ésser viu que va resultar que era... un monstre. Quan va observar el que havia aconseguit la seva ciència, en va fugir aterrat i va abandonar la seva creació.

Que els humans tinguem una vida plena i digna no depèn només de tenir les necessitats materials satisfetes. La humanitat necessita desenvolupar-se, també, espiritualment. Per això hi ha tants pensadors que consideren fonamental el paper de l'educació com un factor determinant per al bé comú.

Per molts, el coneixement només té sentit si el sabem posar, simultàniament, al servei del progrés material i del progrés moral.

Estic segur que tot això s'entén perfectament i que ja saps que si volem un món millor el progrés ha de ser material, però no només material.

Per assegurar-me que t'ha quedat ben clar et proposo una pregunta final: s'ha de considerar progrés que un canibal aprengui a menjar amb forquilla i ganivet? No ben bé, oi?

Moneda de canvi

ADELA GENÍS
agenis@lrp.cat

Europa no vol que es repeteixi la situació ni les imatges que es van viure l'estiu del 2015. Una onada de refugiats –en la seva majoria sirians que fugien d'un conflicte que encara a hores d'ara castiga el seu país– van aconseguir arribar fins al cor d'Europa. Les estacions de tren de Viena i de moltes ciutats alemanyes van rebre en massa aquestes persones a la recerca d'asil polític. En aquell moment, molts ciutadans els van anar a rebre amb menjar i mantes. Els refugiats venien d'una llarga travessia que en molts casos havia suposat navegar amb una llanxa (molts sovint inflable i sense cap mena de seguretat) fins a alguna illa grega i més tard

MUR DE CONTENCIÓ
El pacte entre la Unió Europea i Turquia ha servit perquè milions de persones no arribessin a Europa

emprendre el camí a peu passant per diferents països. La crisi va acabar esclatant i fins i tot va passar factura electoral a la cancellera Angela Merkel. De fet, Alemanya va ser un dels països que va acollir el nombre més elevat de refugiats (1,3 milions). Davant la situació que s'albirava, la Unió Europea va subscriure un pacte amb Turquia per evitar que milers de persones continuessin traspasant les fronteres. Recep Tayyip Erdogan s'hi va avenir de seguida. Per Turquia, suposava una quantitat ingent de mi-

Turquia
amenaça la Unió
Europea amb
una onada de
milers de
refugiats

lions (6.000) i la clau per, en algun moment donat, obrir la porta de la desestabilització europea.

Durant gairebé cinc anys, Europa ha esquivat el problema. Líbia, un altre país on es concentren grans quantitats de persones que volen travessar el mar Mediterrani, també ha rebut grans quantitats econòmiques per tal d'evitar la sortida de migrants cap a terres europees. Així, el rànquing de països en nombre de refugiats (pel que fa al conflicte sirian) el lidera Turquia. Es calcula que en aquests moments té al seu territori més de 3 milions de persones refugiades. Altres estats veïns de Síria que han vist augmentar de manera exponencial la seva població han estat el Líban (on gairebé hi ha un milió de refugiats) i Jordània, amb més de 600.000. A l'Iraq, es calcula que n'hi ha prop de 300.000.

Per Erdogan, el moment de jugar les seves cartes ja és aquí. El motiu? De nou, la guerra de Síria. El president turc ha apostat de manera clara per ser un actor principal en aquest conflicte. Primerament, atacant les zones kurdes en territori sirian, i ara lliurant una batalla oberta contra el règim de Bashar al-Assad a la zona d'Idlib. Els durs cops que està encaixant l'exèrcit turc –la mort de trenta soldats ha estat un dels darrers episodis– han provocat la decisió fulminant d'Erdogan. Deixar passar els refugiats en tan sols uns dies és un míssil en la línia de flotació de la Unió

Nens i homes a Edirne (Turquia), a la frontera amb Grècia. Al costat, l'espera davant les tanques E. SAHIN / D. TOSIDIS

UNA PLUJA DE MILIONS

Fa només un temps, la Unió Europea va veure en la figura de Recep Tayyip Erdogan la taula de salvació per aturar la crisi de refugiats que desbordava Europa. A Turquia li va caure una pluja de milions. Ara, el pacte amb el mandatari turc podria ser paper mullat. Erdogan vol el suport de la Unió Europea en la seva incursió en la guerra de Síria.

Europea. Turquia, que és membre de l'OTAN, voldria com a mínim el suport de Brussel·les per la campanya que porta a terme a Síria. La resposta ha estat monolítica i no s'ha fet esperar. Europa, amb un viatge exprés de les primeres autoritats a Grècia, ha fet pinya davant l'amenaça d'Erdo-

3,6
milions de refugiats

es calcula que té Turquia al seu territori. L'esclat de la guerra de Síria va provocar una arribada massiva de migrants.

gan. Les anades i vingudes del mandatari turc per aconseguir el favor de Rússia –amb la compra d'un important arsenal d'armament a Moscou i ara amb la formalització d'una treva a Idlib entre els dos mandataris– tampoc han ajudat a suavitzar les relacions entre Ankara i Brussel·les, tot i que representants de la Unió Europea es van reunir amb Erdogan per mirar d'evitar que es consumés

l'amenaça. Malgrat això, la presidenta de la Comissió Europea, Ursula Von der Leyen, assegurava enmig d'aquesta nova crisi que Grècia "és l'escut d'Europa". El país ha suspès durant un mes la sol·licitud d'asil. El germà pobre europeu és qui més ha hagut de suportar en les seves castigades arquas l'arribada massiva de refugiats. I és que en el moment més cruent de la guerra, podien arribar milers de persones en només un dia. Les imatges de les armilles amunte-

1
REACCIÓ
Brussel·les fa pinya i envia suport logístic i financer a Grècia per protegir les fronteres

gades a les platges de les illes gregues en són un testimoni gràfic. Mentrestant, els drames es continuen succeint. Un nen de 4 anys va morir ofegat fa pocs dies abans d'arribar a l'illa de Lesbos amb una barca. Segurament, el seu destí hauria estat un camp de refugiats com el de Mòria, on fa anys que 20.000 persones viuen –en una instal·lació que s'havia construït per a poc més de 2.000– sense saber quin serà el seu futur. Una situació insostenible per a una illa que

estava acostumada a viure del turisme i on el febrer passat ja hi va haver una vaga general per protestar contra l'aixecament d'un nou campament. El desbordament de la situació ha provocat l'auge de grups d'extrema dreta que actuen de manera unilateral contra els migrants i els treballadors de les ONG. Molts ja han marxat de les illes de l'Egeu per por d'agressions. La resposta europea? Més guardes, més vaixells i més diners per vigilar les aigües del Mediterrani.

**DEL 13
AL 29 DE MARÇ
DE 2020**

Gaudeix dels menús gastronòmics
dels nostres restaurants on la
carxofa és la protagonista

C AJUNTAMENT DE CAMBRILS
Promoció Econòmica

LA REGIDORIA
d'activitats i cultura

COOP
CAMBRILS

**TAST
DE PAELLES
ENCARXOFADES**
EL DIA 22 DE MARÇ
A PARTIR DE LES 11H
A LA PLAÇA
DEL PÒSIT

16102412250890

Amor republicà

 XAVI ULTRA
xoltra@lrp.cat

D Cinc de la matinada de l'1 d'octubre del 2017. L'Alexandra i el Ricard no es coneixien, però eren ben d'hora a l'escola Dovella del barri del Clot per defensar el col·legi i col·laborar perquè el referèndum fos un èxit. "Hi havia xocolata desfeta i bon ambient, amb gent que s'hi havia quedat a dormir", recorda l'Alexandra Galceran Latorre, una noia de 31 anys, que quan van sortir els primers contratemps no va dubtar a fer un pas endavant. El mateix va fer el Ricard Ots, un enginyer informàtic de 45 anys, que va viure molt intensament una jornada històrica amb qui seria, sense saber-ho, la seva futura dona.

A les vuit del matí van arribar les urnes, però no pas alguns vocals i presidents de taula. "Van demanar dotze voluntaris i ens hi vam apuntar de seguida. No ho vam dubtar", recorden. "L'arribada de les urnes va ser la primera gran victòria i va ser molt maco. Un senyor que ningú sabia d'on venia va arribar enmig de la pluja, entre aplaudiments, amb unes bosses negres d'escombraries on hi havia les urnes", explica el Ricard, que va compartir com a president tretze hores a la mateixa taula que l'Alexandra. Ella feia de vocal i al final no sabia "ni com es deia" el seu company de taula. "Aquell dia estàvem per la feina", recorden.

Van ser moltes hores compartint esforços, emocions i molta feina. El sistema informàtic és el que més va patir pels atacs rebuts. "La cosa anava lenta, hi havia molt d'emprenyament, però hi vam posar ganes", diu l'Alexandra. "Va ser increïble. Gent gran que arribava plorant, com si fos el gran record de la seva vida; gent que venia a votar no...", explica el Ricard. "També votava gent jove per primer cop... Va ser un dia fatídic i meravellós alhora. Hi havia pors, alegries, incer-

L'Alexandra i el Ricard es van conèixer l'1-O, una jornada històrica en què va començar una història d'amor única i republicana al cent per cent, que fins i tot va emocionar el president Torra

teses... Contínuament tenies la sensació que podia venir la policia. Nosaltres vam tenir molta sort, perquè no van venir i no hi va haver violència. Teníem la sensació d'estar protegits. Ens blindaven molt. Un dels sentiments que vam tenir va ser d'impotència en veure la gent com protegia l'escola. Els veïns i veïnes donaven literalment la cara. Per mi l'1-O va ser un dels dies més feliços i més tristos de la meua vida. Quan vaig marxar cap a casa hi vaig anar pensant si algú m'havia seguit, si rebria alguna notificació...", assegura l'Alexandra, que reconeix que en aquell moment tenia parella.

INTENS

"El divendres 13 d'octubre vam posar fil a l'agulla i des d'aquell dia vivim junts"

"No és que connectéssim de seguida. Ens va passar com a molta gent que va defensar les escoles. Vam haver de treballar molt emocionalment tot el grup", afirma la protagonista d'aquesta història. La connexió va arribar els dies posteriors al referèndum. Manifestacions, xerrades al mercat del Clot, a la mateixa escola... "Hi va haver molta feina diària", reconeix somrient el Ricard. "Anaven passant els dies i jo m'anava enamorant d'ell. Em va enamorar veure com es desviava per la gent. Tot va ser molt intens. El divendres 13 d'octubre vam posar fil a l'agulla i des d'aquell dia vivim junts. Fidel als meus principis vaig pensar: hi ha un abans i un després a la meua vida, i m'hi vaig llançar. Ara o mai. Vaig picar a la porta de casa seva i em vaig presentar. No va tenir opció", explica encara emocionada l'Alexandra, que fins i tot porta un tatatge que li recorda la data. "Jo crec que ella em va caçar directament [riuen]. Em va encantar que fos molt afectuosa. M'atreia com parlava, com em mirava... És molt tendra i es desviu per qualsevol cosa. Quan la coneixes t'adones que és única", afirma ell amb rotunditat.

TRETZE DIES I A VIURE JUNTS

Només van trigar tretze dies a anar a viure junts. I la boda tampoc es va fer esperar gaire. El compromís va arribar als sis mesos, l'1 d'abril del 2018. "M'ho vaig treballar força", recorda el Ricard, gran aficionat a l'alpinisme. "Va ser una nit groga, tot de roses grogues, en un restaurant... Tot ha estat molt polític", diu l'Alexandra. I és que aquesta història d'amor nascuda de l'1-O és cent per cent republicana. El 13 d'octubre del 2019 es van casar (ho volien fer l'1-O, però no va ser possible) al Saló de Cent de l'Ajuntament de Barcelona. Ernest Maragall va presidir la cerimònia.

Seguint amb la seva devoció republicana, a la lluna de mel es van plan-

LA LLUITA CONTRA L'ESCLEROSI MÚLTIPLE

No fa gaire, li van diagnosticar aquesta malaltia a l'Alexandra, que la combat dia a dia amb optimisme i força. Filòloga catalana, semiòloga, exllibretera i actualment medidora cultural a la Casa Batlló, l'Alexandra va quedar impressionada amb el relat recent i valent de Mireia Boya. "Li trucaria, però per experiència sé que de vegades necessitem una mica de distància. M'ha encantat que hagi escrit el seu cas i entenc que hagi deixat la política de primera línia, perquè es necessita una vida més tranquil·la. Laboralment, jo la necessito. Prioritzes altres coses", reconeix. "Ho porto bé, perquè tinc uns herois, la meua família. Els cuidadors són fonamentals. No es dona valor a l'entorn i és qui realment pateix molt la malaltia", diu.

tejar, per què no, anar al poble de Sant Esteve Sesrovires. Al final es van decantar per Escòcia. "Per nosaltres és un mirall", diu l'Alexandra. Si és mare, també té clar com es dirà, en cas que ho sigui, la nena: "La nostra filla és dirà Elna, el nom del poble francès on es van guardar les urnes." L'Alexandra, llançada però "discreta", va convidar al seu casament el president de la Generalitat, Quim Torra. No hi va anar, però es va quedar prou impressionat amb aquesta història d'amor nascuda l'1 d'octubre. Tant que els va convidar al Palau de la Generalitat una tarda, al Pati dels Taroners, per conèixer-los personalment. Impactant.

El republicanisme del Ricard i l'Alexandra està fora de tot dubte. I ella vol ser una veu "optimista" enmig de

L'Alexandra i el Ricard, amb una urna, en un parc del Clot, al costat de l'escola Dovella 📍

JUANMA RAMOS

temps confusos i complicats: “Crec que estem vivint un present de desànim, motivat, a banda del fet de tenir presos, per les desavinences entre els nostres representants. Jo ho trobo absolutament normal. Són gent que porten molt de pes i de vegades deu ser difícil de conduir. És gent que mereix la nostra confiança, i jo els faré costat. En moments d'incertesa es quan més confiança cal. Tenim un president magnífic i meravellós, que ha fet una feina impecable, per no parlar del president a l'exili i dels consellers, que també estan picant molta pedra. La història la llegim ràpid, però s'escriu al llarg de dècades. Detecto que la gent té massa pressa. Falta paciència. Tot requereix una trajectòria digna, pausada. De llum, força i perseverança. Jo veig la república d'aquí a

quinze o vint anys. Les coses s'han de fer bé i a poc a poc. Per fi hem reunit la força suficient i el valor per treballar per la república. Això és meravellós. Cal un esforç de tothom. Jo, que soc medidora cultural, apporto el meu pe-

FUTUR
 “Si tenim una filla es dirà Elna, el nom del poble francès on es van guardar les urnes”

tit gra de sorra amb les tres mil persones amb qui em creuo cada dia. Estic encantada d'explicar a la gent que ve d'arreu del món la situació política catalana”, explica amb vehemència, amb un discurs pausat i passional.

ESPERANT EUROPA

Tots dos van viure de prop la incertesa del referèndum i la repressió de l'Estat espanyol. El Ricard ho té clar: “Ni oblit ni perdó. M'identifico amb aquest lema.” En aquest cas, la seva parella no hi està tan d'acord. “No oblidaré mai el que va passar, però no soc de ni oblit ni perdó, perquè això tanca portes. I jo les vull obrir. Vull establir un diàleg. I això que no hi confio gaire, en la taula de diàleg, gens ni mica, però és un primer pas”, explica l'Alexandra.

“Em sento defraudat amb Europa. N'esperava més. Han fet petits passos, però no entren de ple en el tema. No volen responsabilitat”, assegura el Ricard. Amb això, la seva dona també coincideix al cent per cent: “Jo crec en Europa. Potser no en aquesta Europa. Crec que ara està adormida i que entre tots l'hem de treure de la zona de confort. I això és una tasca apassionant. Estem movent Europa! Cada resolució és una victòria. Els nostres nets n'estaran orgullosos”, afegeix. I és que aquest matrimoni republicà que va néixer el dia del referèndum sí que té una convicció ben clara, ferma i assumida: “L'1-O va ser històric. L'11 de setembre està obsolet. L'1-O és la nova data”, afirmen l'Alexandra i el Ricard. Tota una història d'amor.

Hemeroteca

Pere Bosch i Cuenca
pbosch@lrp.cat

1920

Un temporal devastador

El 20 de febrer del 1920, el litoral català va patir un temporal terrible, que va provocar la destrucció del barri de Pequín, un dels més pobres de Barcelona

TEMPERIS

El xino de Pekín. —Ja ho veu què mal temps, eh?...
El xino de la Rambla. —Oh, i els que vindran, encara!

Les cròniques que van aparèixer a la premsa asseguraven que no s'havia vist "un temporal semblant en els darrers vint anys". Tot va començar de matinada, cap a les tres, però la tempesta va arribar a la màxima intensitat a les sis i es va perllongar fins a les deu del matí. Aquella nit es va fer interminable, i els veïns de les zones costaneres van viure amb l'ai al cor. Plovia a bots i barrals i el paraigua es feia totalment inútil per a aquells que es veïen obligats a transitar. La ràfegues de vent, en alguns moments huracanades, sacsejaven sense compassió els filferros aeris, alguns dels quals van arribar a petar. El tall va deixar la ciutat a les fosques, amb la qual cosa l'escenari encara resultava més dantesc i fantasmagòric.

El mar va sacsejar amb força el litoral. Un periodista, des de les pàgines de *La Publicidad*, remarcava: "El mar Mediterrani va perdre, per unes hores, aquella serenitat de tots els

poetes [...]. El Mare Nostrum és un mar cresp i tèrbol, clamorós d'una ira elemental. I totes les platges de llevant són assaltades per les onades turbulentes."

La capital del país va patir el temporal amb especial virulència, sobretot els barris costaners. A la Barceloneta, els veïns van sentir de molt a prop l'escomesa de les ones i a les tres de la matinada, en ple temporal, els pescadors es van veure obligats a posar les barques i l'utillatge al mig del carrer. L'aigua es va endur la paret de la fàbrica de gas i un passeig de deu metres d'amplada. Els efectes més demolidors, però, els van patir els barris de Pequín i Somorrostro. Més de 200 barraques es van esfondrar completament i les que van resistir l'embat de les onades van que-

BARCELONA 20 de Febrero de 1920. - Efectos del temporal.
Estado como quedo la escollera. Más de 200 metros derrumbados.

UN BARRI CASTIGAT

El barri més afectat pel temporal del 20 de febrer del 1920 va ser el de Pequín. Els seus orígens es remuntaven a finals del segle XIX. Segons algunes versions, s'havia anat nodrint per l'arribada d'alguns pescadors provinents de les illes Filipines o per la de xinesos arribats de Cuba; una procedència que li va donar el nom i un perfil social molt característic. Estava situat entre el Camp de la Bota i el Poblenou, a l'actual recinte del Fòrum i, ben aviat, es va convertir en un dels barris més pobres de Barcelona, amb barraques amuntegades. Algunes guies el presentaven com un indret "pintoresc," però, en realitat, es tractava d'una zona vinculada a la prostitució, la droga i la delinqüència. El temporal del 1920 va destruir i malmetre una gran quantitat de barraques en un barri que ja havia estat castigat amb força el novembre del 1914, quan més de 200 persones es van quedar sense llar, i que ho va tornar a ser el gener del 1926, quan el temporal es va endur més de 400 barraques més.

Els efectes del temporal: el 25 de febrer, la revista 'Mundo Gráfico' va publicar un espectacular reportatge gràfic en què es podia veure la destrucció de l'escullera, les barques acumulades als carrers de la Barceloneta i les destrosses al barri de Pequín **HEMEROTECA BNE**

dar tan malmeses que es van fer inhabitables. Dos dies després, en un primer balanç de la tragèdia, des de l'Ajuntament s'assegurava que "no havia quedat cap casa que fos habitable". La força de les onades també es va endur els mobles, la roba i les escasses pertinences dels seus veïns, en la seva major part pescadors. El nombre de ferits i contusionats va ser tan elevat que va resultar impossible dur-los al dispensari i la major part van haver de ser atesos a la intempèrie, entre les runes.

EL PORT, MÀLMÈS

El temporal també va malmetre el port. La sortida dels vaixells va quedar bloquejada durant hores i alguns van haver de ser remolcats. Les ones es van estimar amb ràbia contra l'escullera i van provocar que aquesta cedís en un tram de més de dos-cents metres. Les fotografies deixen constància del desastre provocat en "una de les obres d'enginyeria més perfectes" i que havia estat acabada només tres anys abans.

Els efectes també es van deixar sentir en altres poblacions costaneres, com ara a Badalona, on les onades van travessar la platja, la via fèrria i el passeig de Martínez Campos (la Rambla) i van arribar fins a les portes d'algunes cases. A les comarques del nord, el Ter va créixer fins a sis metres respecte del nivell ordinari i va inundar camps i prats sense contemplacions. A les costes del Garraf, alguns veïns es van veure obligats a fugir de les seves cases i els vells pescadors asseguraven que "no recordaven haver vist mai un temporal tant violent com aquell".

Carner, el gegant català

Arrenca la commemoració dels 50 anys de la mort del poeta, periodista, dramaturg i traductor català; “el gegant de la literatura catalana”

CARINA FILELLA
cfilella@lrp.cat

Deia el poeta francès Paul Valéry que “una poesia no s’acaba mai, s’abandona”. Josep Carner (Barcelona, 1884 - Brussel·les, 1970) va fer tan seva aquesta consigna que mai no deixava de fer i refer, de revisar i reescriure la seva obra, en una absoluta “dèria pel perfeccionisme”, segons el filòleg Jaume Coll, marmessor literari de l’obra d’aquest poeta, prosista, periodista, dramaturg i traductor català. Coll és el comissari de l’Any Carner, que ja ha començat per commemorar els cinquanta anys de la seva mort i que s’allargarà més enllà d’aquest 2020, amb nombroses activitats (exposicions, un congrés internacional, publicacions, concerts...). Perquè Carner “és un dels gegants de la literatura”: “El nostre gegant, que són els que per ells mateixos creen una determinada literatura”, destaca Coll, que, a més d’editar alguns dels llibres més importants de l’autor, ha

publicat nombrosos estudis a l'entorn dels textos carnerians.

L'exili, primer voluntari per la seva condició de diplomàtic, i després, el 1939, forçat per la dictadura franquista, va ser determinant per a un autor que va viure en diverses ciutats, un fet que va amaran la seva obra amb un sentiment d'enyorança envers el seu país. I serà ben lluny de la seva Catalunya natal, a Brussel·les, on el proper 4 de juny –el dia que farà cinquanta anys de la seva mort a la capital belga– hi haurà un dels grans homenatges a Carner, que completament el que el mateix dia tindrà lloc a Barcelona. “Per les circumstàncies actuals, amb la situació política de repressió i exili i el que representa Brussel·les avui, aquest acte serà molt significatiu”, reconeix Oriol Ponsatí-Murlà, director de la Institució de les Lletres Catalanes.

Carner era perfeccionista, sí. I també, imparable: el seu llegat literari és “de dimensions colossals”, amb més de 170 títols (entre poesia, prosa, traduccions i pròlegs d'obres d'altres autors), per als quals va emprar fins a 49 pseudònims (Joan d'Albafior, Bellafila, Calíban, Virgilius...). Tota aquesta producció la va començar a gestar de forma precoç. La consellera de Cultura, Mariàngela Vilallonga, recorda que, quan només tenia 15 anys, Carner ja va guanyar el seus primers Jocs Florals. I també va ser el membre més jove –amb 27 anys– de la Secció Filològica de l'Institut d'Estudis Catalans, al costat de Pompeu Fabra, Joan Maragall, Àngel Guimerà i Antoni M. Alcover, entre

tre, vinculat amb la música”, segons el comissari.

A l'hora de bastir la celebració de l'Any Carner, Jaume Coll ha segmenat la vida i l'obra del poeta en tres etapes. La primera, que se situa a Barcelona, entre el seu naixement, el 1884, i l'any 1920. Un període en què Carner va publicar *Auques i ventalls*, *La Paraula en el vent* i, entre d'altres, *Bella terra, bella gent*, a més de traduir *La tempesta*, de Shakespeare.

BÈLGICA

També va escriure, quan tenia 19 anys, el poema *Bèlgica* (“Si fossin el meu fat les terres estrangeres, / m'agradaria fer-me vell en un país / on es filtrés la llum, grisa i groga, en somris...”). Aquell poema que va escriure en la joventut va prendre un nou sentit amb la fi de la Guerra Civil, quan molts republicans van haver de viure un allunyament forçat de la seva terra. I avui dia els mateixos versos s'han tornat a fer presents per la similitud d'aquells fets històrics amb els que viu actualment Catalunya, amb el president Carles Puigdemont i quatre consellers a l'exili. Carner va

CORPUS VOLUMINÓS
El seu llegat literari és de dimensions colossals, amb més de 170 obres, per a les quals va emprar fins a 49 pseudònims

viure, també, l'exili a Brussel·les. I per aquestes coincidències, les xarxes socials han estat darrerament una plataforma de recuperació de l'obra poètica de Carner. El mateix president de la Generalitat, Quim Torra, l'ha esmentat en alguna piulada, com la que recordava la frase del poeta, escrita des del seu exili belga: “La primera institució republicana és la voluntat popular.”

Al llarg d'aquells primers anys, Carner ja es va convertir “en una pe-

ça cabdal a Catalunya”: “Després de la mort de [Joan] Maragall, Carner era considerat el poeta de Catalunya”, recorda Jaume Coll. En el vessant periodístic, dirigia la revista literària *Catalunya* i també va començar a col·laborar amb *La Veu de Catalunya* com a periodista polític. Va dirigir també l'Editorial Catalana, on va traduir grans autors estrangers i des d'on va encarregar a Carles Riba la traducció de l'*Odissea* d'Homer.

Carner ja era, en aquell moment, “una figura de gran prestigi”. Per això va generar un gran enrenou quan va decidir presentar-se a unes oposicions consulars, que va acabar guanyant. Carner va deixar Catalunya per iniciar una carrera diplomàtica. Va marxar cap a Gènova per instal·lar-s'hi amb tota la família com a vicecònsol d'Espanya. I també va marxar per dues raons més: la primera,

Carner i la seva segona esposa, el 1970. A la pàgina anterior, retrat del poeta LRP / BIBLIOTECA DE CATALUNYA

ORIOL PONSATÍ-MURLÀ
“Per les circumstàncies actuals, amb la situació política de repressió i exili, és significativa la commemoració de l'Any Carner”

d'altres. La poesia és omnipresent en la figura de Carner, que va heretar de Verdaguer i Maragall el títol d'honor de ser el *príncep dels poetes catalans*, renovador de la poesia, de la llengua i de la prosa. “El seu catalanisme, demostrat en tantes altres coses, va fer que no escrivís en castellà, tot i que [al tombant de segle] aquesta era la llengua que dominava més”, explica Coll. Però qui signa *Els Fruits Saborosos* i *Nabí* també va ser dramaturg, periodista i traductor. Un “no parar” que el comissari de l'Any Carner exclama que només havia pogut ser possible pel fet que, segons li havia reconegut la filla del poeta, patia insomni. “Era un gran activista cultural; no hi ha només el Carner poeta i periodista, sinó també l'home de tea-

que “va perdre el seu gran mentor, Prat de la Riba”; Carner va mantenir una estreta relació amb qui va ser president de la Mancomunitat i amb ell va lluitar per la professionalització de la literatura catalana; i la segona, perquè tenia una família (la seva primera dona va ser Carmen de Ossa, cunyada del cònsol de Xile a Barcelona) i només cobrava un duro (0,03 cèntims d’euros) per cada poema publicat. Necessitava, doncs, tenir més poder adquisitiu.

EXILI

Fidel a la República, les seves conviccions catalanistes van fer que el 1939 el seu allunyament de Catalunya fos un exili polític

Aquest exili voluntari va marcar la seva segona època, que Coll fixa entre el 1921 i el 1938. Van ser els anys de contacte amb altres cultures: Gènova, San José de Costa Rica, Le Havre, Hendaia, Madrid, Beirut, Brussel·les, París..., on va exercir nombrosos càrrecs. Noves cultures i nous paisatges que van entrar de ple en la seva obra. Va ser en aquesta etapa que va

concebre la idea d’escriure un poema narratiu sobre la història del profeta Jonàs, que va reprendre en la seva estada a Beirut (entre el 1935 i el 1936). I aquest va ser el germen de la seva obra principal: *Nabí*, un poema en deu cants, amb un total de 1.365 versos, que va acabar d’escriure el 1938 i que no va ser publicat en català fins al 1941.

Precisament, un dels actes desta-

cats de l’Any Carner serà l’escenificació “abans no acabi el 2020” de *Nabí* en diversos teatres de Catalunya, explica Jaume Coll, que també destaca el teatre com “la primera gran afició de Carner”.

EXILI FORÇAT

I la tercera etapa és la de l’exili forçat. Durant la Guerra Civil, Carner va ser un dels pocs diplomàtics que es va

mantenir fidel a la República. Això i les seves conviccions catalanistes van fer que el 1939 el seu allunyament de Catalunya fos un exili polític. Mèxic va acollir el poeta. Allà va traduir *Jonàs* amb el títol de *Nabí*. A la fi de la Segona Guerra Mundial, va retornar a Bèlgica i va reprendre la publicació de llibres de poesia, fins a la colossal *Poesia 1957*, un recull revisat de prop de 900 poemes seus. En acabar la Segona Guerra Mundial, va retornar a Brussel·les, “esperant un retorn a Catalunya que cada cop veia més improbable”. Efectivament, Carner ja no tornaria a Catalunya, excepte una visita fugaç l’any 1970, poc abans de morir.

Dos fets més destacats de l’Any Carner –impulsat pel Departament de Cultura a través de la Institució de les Lletres Catalanes– seran la creació d’una Càtedra Carner, liderada per l’Institut d’Estudis Catalans conjuntament amb la Universitat de Barcelona i amb mecenatge privat, per estudiar i difondre l’obra del poeta, i

El filòleg Jaume Coll, mirant el retrat de Josep Carner que il·lustra el cartell del cinquantenari de la mort del poeta. A dalt, presentació de l’Any Carner ➡ C.F.

Josep Carner va morir a Brussel·les l'any 1970. LRP

la celebració d'un congrés internacional (del 9 a l'11 de febrer del 2021), organitzat per dotze universitats amb estudis humanístics del domini català; "de Perpinyà a Alacant i de les illes Balears a Lleida", diu Coll. Aquest congrés coincidirà amb una exposició bibliogràfica de Carner a la Biblioteca de Catalunya, on s'exposaran tots els seus llibres i els que porten el seu nom o un pseudònim a la portada. Un volum colossal d'obres.

Hi haurà moltes més exposicions. Entre d'altres, una de petit format, comissariada per Jaume Coll, narrarà la vida i l'obra de Carner i recorrerà totes les biblioteques i institucions dels Països Catalans que ho demanin. L'IEC també dissenyarà una exposició sobre el poeta amb docu-

mentals del seu arxiu i li dedicarà una vetllada en el cicle Música al Claustre. I la primavera del 2021, la Fundació Fenosa i l'Any Carner muntaran una exposició a la seu de la Fundació al Vendrell a l'entorn de *Violiniste*, l'escultura de Fenosa del conjunt *Les musicienes* que va inspirar el poema *La dona arbre - Una escultura de Fenosa*. Conferències, activitats a les biblioteques de la Generalitat, el bateig d'un tren dels Ferrocarrils de la Generalitat, una jornada pedagògica (a la tardor d'enguany) i activitats a les ciutats catalanes on Carner va concursar en certàmens literaris -es va presentar als Jocs Florals de quaranta localitats- seran altres activitats que es desplegaran en els propers mesos i que s'agrupen sota el vers *Dir molt en un mig dir seria mon afany*, que és el lema triat per celebrar l'Any Carner.

El corpus literari també s'exemplarà aquest any. Els pròxims mesos sortiran diverses novetats relacionades amb el *príncep dels poetes catalans*. Entre d'altres, la seva traducció de *Pickwick (Documents pòstums del Club d'aquest nom)*, editada per Enciclopèdia Catalana; una nova edició de *Nabí* i *La creació d'Eva i altres contes*, a càrrec d'Edicions 62.

TEATRE
Un dels actes destacats de l'Any Carner serà l'escenificació de 'Nabí' en diversos teatres de Catalunya

El poeta preferit dels compositors

■ "Carner va ser el poeta preferit dels compositors de *lied* catalans", assegura el filòleg Jaume Coll, que ha comptabilitzat més d'un centenar de partitures, de 33 compositors catalans, que van posar música als poemes de Carner. Per això, al llarg de l'Any Carner la música estarà ben present.

de poesies carnerianes musicades per grans compositors catalans. El 4 de juny, també al Petit Palau, la soprano Elena Copons, acompanyada per Jordi Armentgol, estrenarà les *Cançons sobre poemes de Carner*, de Joan Magrané.

La cloenda de l'Any Carner està prevista el 6 de juny

Antoni Ros Marbà dirigirà al Palau de la Música Catalana 'El giravolt de maig' LRP

A Valls, ja ha començat (i durarà fins al 2021) el cicle "Gerhard, Beethoven, Carner. Una celebració". Carner i el compositor Robert Gerhard van morir el mateix any, i de Beethoven se celebra el 250è aniversari del seu naixement. El cicle valenc acabarà el 30 de gener del 2021, amb la cantata *L'alta naixença del rei en Jaume*, de Gerhard, amb lletres de Carner, i dirigida per Edmon Colomer. El 4 de maig del 2020, el Petit Palau del Palau de la Música Catalana farà el seu propi homenatge a Carner. La soprano Núria Rial, acompanyada al piano per Francisco Poyato, oferirà un recital

del 2021, quan es representarà al Palau de la Música *El giravolt de maig*, una òpera amb text de Carner musicada per Toldrà que dirigirà Antoni Ros-Marbà.

Carner forma part del projecte Música i exili, impulsat pel Departament de Cultura i que desplega des de Brussel·les Lluís Puig, per rellançar les figures de l'activista Teresa Rebull, el compositor Robert Gerhard, el violoncel·lista Pau Casals i el mateix Josep Carner.

ELS MÉS
VENUTS
Ficció

Ca la
Wenling
Gemma Ruiz
Palà

Canto jo
i la
muntanya
balla
Irene Solà

Les
amistats
traïdes
David Nel-lo

Pluja d'estels
Laia Aguilar

Gent normal
Sally Rooney

Opinió

Miquel de Palol @miqueldepalol

Retrat de l'escultor, pintor i dibuixant suís Alberto Giacometti (1901-1966)
KURT BLUM

que, és immediat apreciar la precarietat expressiva, el menyspreu per la mimesi aspirant a l'equilibri i a la bellesa. Giacometti s'adreça a la sensibilitat a través de filtres intel·lectuals. Ara bé, de manera objectiva i deslliçada de contextos sociohistòrics, què el diferencia de l'art primitiu? De les Venus paleolítiques, de les pintures rupestres, de l'art africà que fascinava Picasso? Es poden imaginar en les obres antigues projeccions inconscients i culturals com les actuals? Com distingirien uns extraterrestres arribats a la Terra d'aquí a milers d'anys, amb les civilitzacions extingides, l'art del neolític de l'actual? Amb el de l'Atenes de Pèricles, la Roma d'August, la Florència dels Medici, cap problema; però quins trets objectius, no estrictament psicològics, ens diferenciarien dels troglodites? Desproveïts del discurs addicional,

què els semblarien les pintures negres d'Ad Reinhardt? Vet aquí una nova perspectiva des d'on replantejar-se la pregunta perpètua (i irresoluble) sobre si l'art ens fa millors o no.

Provem-ho des d'una altra banda. Giacometti és un autor transcendent. No busca l'expressivitat, sinó l'essència –que no necessàriament ha de ser matèrica-. Repeteix un cop i un altre les mateixes imatges dels mateixos models, cada cop més distorsionades, incidint més durament en la irrealitat. En els dibuixos i els quadres guixa i reguixa com si més que afegir coses les volgués arrancar, les volgués extreure d'una mina, extirpar d'una ossamenta, i com que no les troba va aprofundint, gratant, tallant, eliminant per acumulació. La fúria omplidora es torna buidadora, i no obté substància expressiva, sinó no-res. Ronda allò que va observar en Cézanne: no reflectir, no acabar; tot plegat, no satisfer, en tots els sentits del mot.

ART O NO ART

De tant en tant, va bé revisar fons de biblioteca (no pas amb l'esperit com es revisen fons d'armari, però en fi). Ociosament imagino l'aprenent d'artista plàstic en l'exercici de variar *Le Cub* de Giacometti, de parodiar *La Palais à 4 heures du matin*, complagut en la connexió amb Giorgio di Chirico, aspirant a la síntesi formal amb *Le Muse Inquietanti*, a partir de la tesi que són Melpomene i Talia. D'estudiar com es pot materialitzar

en tres dimensions les perspectives sense que el punt de vista en malmeti l'efecte, el camí invers dels pintors, que malden per expressar el volum en dues dimensions.

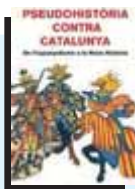
Giacometti té la virtut de fer reflexionar sobre la condició dels sentiments projectats en l'obra d'art moderna. Comparades les seves formes amb les de l'art clàssic, Fídies, Miró (el del *Discòbol*, no el de Mont-roig), Miquel Àngel, Velázquez,

**Es poden
imaginar
en les obres
antigues
projeccions
inconscients i
culturals com
les actuals?**

ELS MÉS
VENUTS
No-ficció

Cap fred,
cor calent
Artur Mas

Pseudohis-
tòria contra
Catalunya
Vicent Baydal i
Cristian Palomo

Trencar el
silenci
Mireia Boya
Busquet

La força de
la gent
Jordi Borràs

Un dels
nostres
Toni Cruanyes

Crítica

David Castillo
dcastillo@elpuntavui.cat

INSTANTÀNIES DE LA VIDA QUOTIDIANA

Si el nostre sistema literari no estigués tan saturat es podrien veure joies com els contes del pneumòleg mallorquí Jaume Ferrer Sancho. Amb la carrera de medicina i de filologia, Ferrer ha fet una vida literària paral·lela a la de metge a l'Hospital de la Vall d'Hebron. Amb dos reculls de contes, *La llum dels orfes* i *Falenes*, i la novel·la *Aians*, el seu nou llibre, *La perla ardent*, ens arriba després de ser guardonat amb el primer Premi Anna Murià, i mitjançant una bona edició dels editors de Voliana, del Maresme.

Jaume Ferrer domina els mecanismes de l'observació, i quan els associa a ambients mèdics, sobretot a les relacions humanes i al tracte amb els pacients, resulta espectacular. La pietat i la rememoració actuen com a agents poètics al servei de les petites narracions, que tant em recorden Raymond Carver, Richard Ford, Saul Bellow i John Cheever. Ferrer trenca tema i trama de manera magistral, i quan entra en el desconcert de la vida quoti-

La perla ardent

Autor: Jaume Ferrer
Premi Anna Murià
Editorial: Voliana
Preu: 17 euros

Jaume Ferrer, premiat a Terrassa amb el Premi Anna Murià DANI CAJAL

diana s'eleva on no arriba ningú en la descripció dels estats anímics dels personatges. Les desil·lusions i el pas del temps podrien unificar el tema d'aquests contes, en què trobem l'últim dia d'un pneumòleg i les seves sensacions quan atén un pacient que havia tingut vint anys abans, unes adopcions i una dona malalta de càncer, un sopar d'amics que feia una eternitat que no es veien, la invitació a un homenatge a un metge de prestigi internacional i els records del narrador quan tots dos eren residents, una conversa entre professor i alumna sobre un examen temàtic d'un poema de Carles Riba o les últimes hores de Primo Levi li serveixen per desplegar unes instantànies càlides i intimistes, un punt trist però que omplen l'esperit per l'hu-

manitat que contenen. En una època en què es parla massa de la tendresa, però que resulta inexistent en la majoria dels àmbits, *La perla ardent* és balsàmic. És també un pas endavant en una de les trajectòries més interessants del caòtic panorama actual de la nostra literatura. Cadascuna de les nou històries està farcida d'un microcosmos liderat pel culte a la narrativa, però també a les relacions humanes. Ferrer sovint les ambienta i representa en espais asèptics, on la condició angèlica ens estreny la mà.

Reincarnation

Autor: Warren Wolf
Discogràfica: Mack Avenue
Preu: 18 euros

EL VIBRÀFON RENASCUT DE WOLF

En la seva biografia ja inabastable en poques línies, la trajectòria de Warren Wolf és una epopeia en la perpetuació del jazz més permeable als nous corrents i estètiques. Des que es va graduar a Berkeley, Wolf ha conquistat el món del jazz més sofisticat, primer com a acompanyant en el quintet Inside Straight de Christian McBride, després amb el seu debut homònim al prestigiós segell Mack Avenue el 2011. Avui, plenament consolidat, el compositor, vibrafonista i multiinstrumentista porta les coses a un altre nivell en les seves excel·lents actuacions, però també en discos com aquest *Reincarnation*, que anuncia una vida nova en

pau i noves idees amb una nova relació a la vista. El vibrafonista ha convocat vells i nous col·laboradors en l'últim àlbum, com ara Brett Williams, Richie Goods, Carroll Dashiell III, Mark Whitfield i els vocalistes Imani-Grace Cooper i Marcellus Shepard, un carrusel de talents que ens presenta el renaixement del *vibesman* de Baltimore. De manera desinhibida i amb un so que balla entre le jazz, el R&B i el soul clàssic, Warren Wolf ofereix un disc completíssim i melòdic per escoltar a qualsevol hora del dia i en diferents situacions. Quan sento els deu temes tinc la percepció de ser en un espai ja conegut però millorat: el d'un talent en equilibri que té moltes coses a dir.

Crítica

David Paloma
david.paloma@uab.cat

JUSTÍCIA HISTÒRICA

H

Ho va explicar perfectament Pere Quer, el curador de l'obra *Homenatge de les lletres catalanes a Pompeu Fabra* (1928), el 16 de desembre del 2019, dia de la presentació d'aquest llibre que és fruit d'un exercici de justícia històrica: l'any 1928, un grup d'intel·lectuals i escriptors es va proposar impulsar un homenatge a Pompeu Fabra amb motiu dels 60 anys del Mestre. Però l'època, difícil, i múltiples vicissituds expliquen, en part, que aquells intel·lectuals no se'n sortissin. Diguem també que va prosperar una altra iniciativa que segurament va superar l'homenatge projectat.

Els lectors en poden resseguir la història –fins on es coneix– en el text introductori de l'obra que ressenyem. Hi entren, en l'entramat, set personatges il·lustres: Josep Carner, Josep Maria de Casacuberta, Joan Estelrich, Jaume Massó i Torrents, Lluís Nicolau d'Olwer, Carles Riba i Antoni Rovira i Virgili.

La crida del 1928, que va arrencar amb força malgrat que ja en sabem el desenllaç, es va adreçar a filòlegs, escriptors, intel·lectuals i científics de totes les disciplines perquè cadascú hi aportés “una flor del seu jardí”. Hi va haver vint-i-sis respostes. Aquí també hi ha un gavadal de matisos, que Pere Quer desgrana amb rigor, ja que arriba a referenciar i publicar dotze textos previstos per a l'homenatge (textos inèdits, doncs, durant més de noranta anys), sis textos apareguts més tard en altres publicacions i onze participacions anunciades però no conservades.

La lectura de tots aquests textos és altament recomanable, tant si es tracta d'escrits que expliquen vivències personals amb Pompeu Fabra (com el text esplèndid de Prudenci Bertrana), com si es tracta d'assajos sobre aspectes lingüístics (les paraules, per exemple, del

HOMENATGE DE LES LLETRES CATALANES A POMPEU FABRA (1928)

Autor: edició, estudi i notes de Pere Quer

Editat per: Institut d'Estudis Catalans

Pàgines: 159

Pompeu Fabra, el 4 de març del 1933, durant una excursió de l'associació cultural Atenea de Figueres al Port de la Selva

LRP

Un grup d'intel·lectuals i escriptors va voler impulsar l'any 1928 un homenatge a Fabra

tortosí Francesc Mestre i Noé) o sobre aspectes no lingüístics (com l'estudi de Rafael Benet a propòsit de l'escultura d'Aristides Maillol).

Hi ha igualment textos literaris: dos poemes (l'un de Cèsar Ferrater i l'altre, de Carles Grandó), un conte (d'Ernest Martínez Ferrando) i dues traduccions (uns poemes de Robert Herrick, a càrrec de Josep Maria López-Picó, i unes odes d'Horaci, a càrrec de Guillem Colom). En tots els apartats el curador de

l'obra dona la informació justa per situar els autors en el context del 1928 i també pel que fa a la relació d'aquests autors amb Pompeu Fabra.

Carles Riba, que va ser membre de la Comissió Protectora de l'Homenatge a Pompeu Fabra, ja ho va advertir pocs dies després de fer-se la crida: hi falten dones! “No ens arriben textos de dones!” I ho va voler corregir proposant alguns noms. Quina llàstima que no se n'hagi conservat la llista.

Un clàssic del 'Cavall Fort', Jep i Fidel de Madorell ➡ EDICIONS CAVALL FORT

El difícil espai del còmic infantil

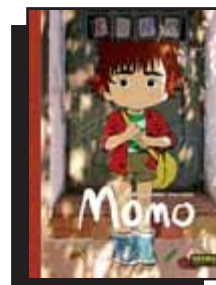
Tot i que a la nostra cultura durant molt temps el còmic es va associar al gènere infantil, eren poques les propostes realment dirigides a la mainada si pensem en un còmic que respongués de veritat a les inquietuds de les generacions a què s'adreçava. Una altra cosa era considerar infantil les historietes d'humor blanc i d'aventures. El còmic per a la mainada no ha estat sempre pensat en clau infantil. A *TBO*, Coll mostrava situacions paradoxals amb gent com vianants, naufragis i caçadors: un món adult extret del món adult. I a les revistes de Bruguera, la meitat de personatges eren professionals: oficinistes, empleades de la llar. De tant en tant, es feia real el punt d'identificació, com en el cas dels bessons Zipi i Zape, que feien trapellereries poc pedagògiques però ben divertides. Fins i tot la llegenda ur-

bana diu que quan es va plantejar la creació de *Cavall Fort* no tenien clar si hi afegirien història per la poca idoneïtat dels seus continguts. Per sort, es va pensar en la història francobelga, un material escaient als valors de la publicació, tot i que Sergi Grapes fos un dropo de primer nivell. *Cavall Fort*, tot i ser fidel als seus principis fundacionals ha evolucionat com ho ha fet la societat, i es va adonar que el món infantil no era un espai uniforme, que segons les edats hi ha percepcions molt diferents, i que el que abans eren nens de 10 anys ara són preadolescents, de manera que va crear *El Tatano* per als més petits. Aquesta proposta ja s'ha encabint des fa uns anys en les iniciatives que busquen fer còmic intentant situar-se al cervell i el sentiment dels infants. Ara sí que podem parlar de còmic infantil.

ALTRES LECTURES

MOMO

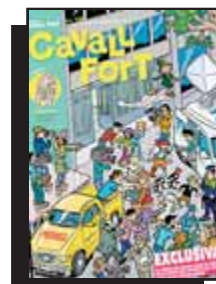
Autors: JONATHAN GARNIER / RONY HOTIN
Editorial: Norma Editorial
Preu: 24,95 euros

Tendra i emotiva trobada entre el conte i la història europea i el relat oriental del manga i, especialment, del cinema d'animació de Hayao Miyazaki. Momo és una nena tocada pels afectes i els desafectes. Viu amb la iaia, però la mare la va abandonar i el pare treballa al mar. El forat afectiu que té el comença a omplir amb els amics que farà, amb moltes reticències inicials. Aquest poètic còmic està adreçat a infants i joves, però també serà un tast de grat per als adults.

CAVALL FORT NÚMERO 1.382

Autors: Diversos
Editorial: Edicions Cavall Fort
Preu: Venda per subscripció. Quinzenal

Cavall Fort va néixer en un context molt concret en què el català estava absent de tots els aspectes de la vida, tret de l'àmbit familiar. Els primers lectors llegien per primer cop en la seva llengua un contingut que intentava barrejar l'entreteniment amb un cert toc pedagògic. Actualment, una de les seves virtuts és que tot adaptant-se als temps, ha aconseguit ser fidel als principis fundacionals. Va portar a Catalunya l'escola francobelga.

EL TATANO. NÚMERO 170

Autors: Diversos
Editorial: Edicions Cavall Fort
Preu: Venda per subscripció. Mensual

Rut i Pit ja fa deu anys que protagonitzen històries a *El Tatano*, la revista que va néixer com a alternativa per als germans més petits dels lectors de *Cavall Fort*, amb universos complementaris però independents. Els personatges, aquest cop, s'endinsaran en un bosc. Com a cada número, hi ha les seccions de jocs per als més menuts i un conte: *La setmana de Max*, un relat de Maica Meseguer amb il·lustracions d'Anna Font. Al lloc web de la revista es pot escoltar la narració del conte.

LA TRIA

Primers lectors

Compte!, no tots els trols són les malèvoles bestioles que surten en molts relats. N'hi ha de tota mena. Uns són alegres i cantaires, d'altres més seriosos però bona gent, tot i que el Fèlix no entén com ha pogut entrar a la seva habitació un trol i per què tenen la fal·lera de menjar pedres. Aquesta nova sèrie està pensada, amb tipografia gran, textos curts i jocs senzills, per als primers lectors de còmics.

EL FÈLIX I LA CALCITA

Autor: Artur Laperla
Editorial: Beascoa
Preu: 13,95

Els saxofonistes que integren el quartet Kebyart ➡ G. CARDONA

socials, els vídeos, la fotografia i altres arts que complementin la música per anar polint una personalitat pròpia." Però la clau de tot, asseguren, és la confiança: "És el que fa que en moments difícils encara segueixis creient en el projecte." Consideren que "avui dia es menysté la

LA REALITAT

"Hi ha poques oportunitats per al talent emergent. Tenim un circuit d'educació musical, però el mercat no està preparat per absorbir tot el talent"

capacitat de la música de cambra de fer-te créixer com a persona".

Ser un quartet de saxos té un handicap: "La justificació constant de la nostra idea artística." De fet, qualsevol grup de cambra en els primers anys de vida, o qualsevol músic jove al nostre país topa amb la realitat que hi ha poques sales que programin música en bones condicions i han de competir amb les grans estrelles. Ocorre un fenomen paradoxal, tanmateix: "Hi ha poques oportunitats per al talent emergent, tot i que a l'Estat espanyol hi ha un gran circuit d'educació musical accessible a tothom, però després hi ha un mercat que no està preparat per absorbir tot el talent que ell mateix ha creat." Per això, marxar a l'estranger és una "necessitat imperiosa", i si no ho fas t'acabes limitant a un circuit molt reduït.

En ser una formació amb només quatre veus, el so és molt transparent i cal cercar nous colors a partir de l'experiència. El so del saxo envaeix tot d'espai, és molt voluminós i penetrant. Alhora, però, és un so fàcil d'empastar però difícil de trobar-hi la transparència. Tot plegat ho podem trobar en el projecte *Lectures différentes*, que van presentar el dia 31 de gener passat amb un videoclip que homenatja Schubert amb aire historicista, però amb elements moderns que permeten oferir una nova òptica i anar a la cerca d'aquests colors.

Kebyart: compartir com a forma de vida

AINA VEGA
ainavegar@gmail.com

A Bali, *kebyart* significa procés de floriment, contrastos rítmics, tímbrics, de colors: "És una paraula molt vistosa, que realment s'adiu a la nostra idea artística: *kebyart* és l'art del canvi de contrastos." A Pere Méndez, saxo soprano; a Víctor Serra, saxo alt; a Robert Seara, saxo tenor, i a Daniel Miguel, saxo baríton, no els falta originalitat, ni tampoc perseverança, confiança en la feina ben feta i màxima lleialtat entre ells, fins al punt d'arribar a la idea romàntica de comprometre's a anar a Basilea a estudiar un màster junts,

La clau de l'èxit d'aquest quartet de saxos és innovar en els diferents estils de música clàssica i defugir de ser reconeguts només a les sales de concerts

tot entrellaçant les seves vides personals amb les professionals per esdevenir una entitat única, remant a contracorrent en un món individualista.

Ja fa cinc anys que Kebyart Ensemble està dalt dels escenaris i, escapant dels tòpics, transporten la música de diversos estils sota criteris historicistes i estilístics determinats amb la seva instrumentació, recuperant la forma de fer que es va perdre en el segle XIX. La seva clau de l'èxit és innovar en els diferents estils de música clàssica i defugir de ser reconeguts només a les sales de concerts. "Com a mil·lennistes, ens comuniquem a través de les xarxes

Un llibre ve a fer justícia i memòria dels primers quinze anys del Centre d'Art Santa Mònica, quan albergava el Servei d'Arts Plàstiques de la Generalitat i al mateix temps era centre d'exposicions. Entre el 1988 i el 2002, el centre va organitzar més de 140 exposicions, d'àmbit internacional i nacional, sota el mandat dels consellers Joaquim Ferrer, Joan Guitart i Joan M. Pujals. Algunes mostres van ser itinerants, el centre va acollir grans instal·lacions fetes *in situ* de gran impacte i els artistes catalans tenien la garantia d'un lloc de referència on exposar. El llibre porta per títol *Els primers 5.475 dies del Centre d'Art Santa Mònica*, ha estat impulsat per qui va ser el seu director en aquest període, Josep Miquel García i l'ha publicat Onix Editor, que dirigeix Oscar Esquerda.

Abans de l'obertura del MACBA i el MNAC el 1995, algunes exposicions tenien un caràcter de recuperació històrica de l'avantguarda, com *Surrealisme a Catalunya, 1924-1936* (1988), *Informalisme a Catalunya* (1990), *L'avantguarda de l'escultura catalana* (1989), *Idees i actituds. Entorn de l'art conceptual a Catalunya, 1964-1980...* (1992) i *Dau al Set. El foc s'escampa. Barcelona 1948-1955* (1998). Però en termes de trajectòria va ser un espai de difusió i promoció de la creació d'arts plàstiques del país i en l'àmbit estatal i internacional i, sobretot, de consolidació de valors locals, com es va poder comprovar en l'exposició *Constants de l'art català actual* (1992), però també amb l'intent d'integrar-se al panorama de les arts a l'Estat espanyol, en l'exposició *Anys 90. Distància zero* (1994).

Qui no recorda les exposicions d' *Els llibres de Zush* (1989) i *Ferran García Sevilla* (1989); grans instal·lacions *in situ* de Carlos Pazos, amb *Un elefant als llimbs* (1993); *El carro de fenc* (1991), de Francesc Torres; *Des/Aparicions* (1996), d'Antoni Muntadas, i *Hágase la luz* (1996), d'Alfredo Jaar? Ja des d'un inici, el centre va presentar les novetats internacionals del moment, com els artistes de Colònia -nou focus creatiu a Alemanya a final dels vuitanta-, Rainer Fetting, Pistoletto, Chris Burden, Joseph Beuys, artistes portuguesos, artistes del Quebec, les avantguardes artístiques xineses, els artistes *chicanos* de Los Angeles, el grup General Idea i, més endavant, d'acord amb els nous temps, temes de gènere en la mostra *Transexual Express. A clàssic for the Third Millenium* (2001).

Façana del Centre d'Art Santa Mònica, el 1992, durant l'exposició del grup General Idea, amb els inflables amb forma de pastilla. LRP

ELS PRIMERS 5.475 DIES DEL CENTRE D'ART SANTA MÒNICA

No es pot oblidar el pòsit que el Centre d'Art Santa Mònica va deixar al país durant els primers quinze anys

Des del Centre d'Art Santa Mònica s'organitzaven els certàmens de la Primavera Fotogràfica (1982-2004), model copiat avui amb gran èxit per Photo España, i la Primavera del Disseny, amb la presència dels millors dissenyadors del món: Sottsass, Castiglioni, Maurer, Székely, Starck, Mari. Igualment, la fotografia va ocupar un espai prominent al centre, amb exposicions internacionals com *To Be and Not To Be* (1990), *Càmeres indiscretes* (1992), *Domini públic* (1994), amb la presentació de la fotografia canadense, el cicle *Imatge primordial* (1990-1991) i una primera antologia de la *Creació fotogràfica a Espanya, 1968-1988* (1989).

Els textos han estat escrits pels comissaris d'aquestes exposicions, avui reconeguts curadors, crítics d'art i directors de museus. Hi va haver oportunitats per a molts actius del sector artístic. Tractant-se d'un espai directament gestionat per la Conse-

lleria de Cultura, quan va desaparèixer el càrrec del cap del servei, va desaparèixer també l'interlocutor polític i, en conseqüència, la política d'arts visuals, avui inexistent. Cada conseller que ha arribat al Palau Marc hi ha volgut intervenir, empitjorant la situació i gastant diners amb reformes absurdes del local, que ha perdut criteri, autonomia i metres per a exposicions. Noves generacions han volgut també silenciar aquest període per reafirmar la seva presència en el panorama artístic, des d'un egoisme afeblidor per a les arts. Però no es pot oblidar el pòsit que el Centre d'Art Santa Mònica va deixar al país durant aquests quinze anys, incomparable amb el que s'ha esdevingut després.

Els primers 5.475 dies del Centre d'Art Santa Mònica, 2019. Edició a cura de Josep Miquel García. Onix Editor, Barcelona. 190 pàgines, 98 fotos

En sèrie

Irene Casellas icasellas@lrp.cat

Claire Danes és Carrie Mathison, una heroïna poc convencional SHOWTIME

ADEU, CARRIE

Ara que Fox acaba d'estrenar la vuitena i última temporada de *Homeland* –de moment es pot veure a Movistar i més endavant també a Netflix– toca recuperar aquest drama adrenalític sobre espies, terrorisme i política internacional, que sorprenentment s'ha trepitjat en diverses ocasions amb la realitat. Valen especialment la pena les dues primeres temporades, quan la producció va guanyar un munt de premis, entre el 2011 i el 2012. Se centren en la història de Nicholas Brody (Damian Lewis), un sergent de l'exèrcit nord-americà que és rescatat després d'haver passat vuit anys com a hostatge d'Al-Qaeda. La seva reincorporació a la vida quotidiana –amb una família que ja l'havia donat per mort– no serà fàcil, i es complicarà encara més quan una agent de la CIA, Carrie Mathison (Claire Danes) comença a sospitar que durant el seu segrest li han rentat el cervell i té previst dur a terme un atemptat en territori americà. El problema és que l'agent en qüestió està fatal del cap: és bipolar i ho ha estat amagant als seus superiors. La interpretació d'aquesta Carrie brillant però trastornada, que aconsegueix fer millor la seva feina

HOMELAND

Plataforma: MOVISTAR / NETFLIX

Creadors: Howard Gordon i Alex Gansa, a partir d'una sèrie israeliana.

Protagonistes: Claire Danes, Damian Lewis, Mandy Patinkin, Rupert Friend, F. Murray Abraham

quan no pren la medicació i que precisa-ment per això no és de fiar, li va permetre a Danes guanyar diversos premis. De fet, el seu personatge, que tant ha fet patir els espectador, és el que ha aguantat les vuit temporades, ja que malgrat la química entre els dos actors protagonistes a la pantalla (no pas a la vida real) Lewis va deixar *Homeland* en la tercera entrega, en un gir de guió que ningú s'esperava, com molts dels que s'han anat succeint durant els deu anys que ha estat en antena. L'actor britànic (ara a la potentíssima *Billions*) també va guanyar nombrosos premis fent d'un Brody que juga constantment al gat i la rata amb els agents de la CIA. Acabada la primera trama –que ja tenia una certa similitud amb el cas real d'un soldat americà segrestat pels talibans i que després va ser jutjat com a desertor–, la sèrie va continuar desenvolupant històries convertides en un mirall de l'actualitat. Des d'atacs amb drons en campaments terroristes fins a atemptats en territori europeu, passant per la utilització de les xarxes socials a l'hora de manipular l'electorat, o

la creixent rivalitat entre els Estats Units i Rússia, tot això ha trobat lloc a la sèrie gràcies a les reunions anuals dels guionistes amb assessors provinents dels serveis d'intel·ligència. “*Homeland* és una versió més poètica de la realitat”, ha arribat a dir l'actor Mandy Patinkin, que hi interpreta Saul Berenson, company de fatigues de Carrie, amb qui manté una relació pater-nofilial. En aquesta última temporada, tots dos tornen a l'Afganistan –on va començar tot– per treballar en les negociacions d'un acord de pau entre els Estats Units i les milícies talibans. Novament la ficció –la sèrie es va rodar l'any passat– atrapa la realitat: els acords de pau reals s'han anunciat aquest febrer. Potser ara *Homeland* superarà l'estigma d'islamòfo-ba que la va perseguir en els seus inicis i que va portar a una curiosa anècdota: en la cinquena temporada (rodada a Berlín), els productors van demanar a uns artistes locals que pintessin grafitis als decorats d'un suposat campament de refugiats. Sense que ningú se n'adonés van escriure en àrab frases com *Homeland és racista* i *Homeland ens fa riure*, que després es van poder veure en diferents escenes.

TOT CATALUNYA

Temporada de Passions

La Federació Catalana de Passions va presentar recentment la temporada d'aquest 2020 al Palau de la Generalitat. Per a aquest any, es preveuen una quarantena de representacions de *La Passió* entre principis de març i principis de maig en deu localitats. Algunes com Cervera, Olesa de Montserrat, Esparreguera i Mataró tenen molta tradició, però també n'hi ha a la Cava, Deltebre i Ulldecona (Montsià), Vilalba dels Arcs (Terra Alta), Llinars del Vallès (Vallès Oriental), Vilassar de Mar (Maresme) i Vila-sacra (Alt Empordà). A més, s'espera que properament s'incorpori a la federació la representació que es fa a Sant Vicenç dels Horts (Baix Llobregat). Totes tenen alguna singularitat que les fa úniques i cada any incorporen alguna novetat per actualitzar-se.

MÓRA LA NOVA (RIBERA D'EBRE)

Disfrutar de la clotxa riberenca

Arriben els dies ideals per disfrutar de la clotxa, el plat tradicional per excel·lència de la Ribera d'Ebre. La 17a Festa de la Clotxa s'encetarà amb la cercavila i el pregó de Julio Monfort, membre de la Comissió de Fira de Móra la Nova. A les onze, serà el moment de tastar les clotxes –se'n solen repartir més d'un miler– i, després, hi haurà concert amb Montse Castellà. A més, amb motiu de la festa, es podrà fer una visita al museu del ferrocarril i la cotxera a un preu especial. L'esperada celebració també donarà inici a la presència de la clotxa a bona part dels restaurants de la comarca que, fins al 12 d'abril, en forma de jornades gastronòmiques, incorporaran en les seves cartes i menús aquesta recepta tradicional i diverses variants de l'original.

Data: 15 de març (festa) i del 15 de març al 12 d'abril (jornades)
Web: moralanova.cat

L'olla gegant que es fa servir durant la fira ➡ AJ. CALDES DE MONTBUI

Caldes de Montbui farà bullir l'olla

El Mercat de l'Olla i la Caldera del 14 i 15 de març serà l'acte central del programa "Fem bullir l'olla"

Caldes de Montbui és coneguda per ser una vila termal, però també per fer bullir l'olla més gran de Catalunya durant el Mercat de l'Olla i la Caldera –enguany el 14 i 15 de març–, l'acte central del programa "Fem bullir l'olla", que vol posar en valor els productes de proximitat i de qualitat i els típics calderins, cuinats amb aigua termal. La 12a edició del Mercat d'Artesans, doncs, omplirà el centre històric amb un centenar de parades, demostracions d'artesanà i activitats i tallers familiars, com la gimcana saludable, l'"estampa d'olla", la fireta de fang, la "careta llaminera" i les mandales amb llegums de Caldes. I tot plegat, acompanyat de dos espais de manualitats emblemàtics: els telers i l'agulla. Al mercat s'hi afegeix una singularitat calderina: l'olla gegant, de 1.600 litres de capacitat, on es cuinaran cigrons amb aigua termal i llenya. També tindrà lloc la tercera edició de l'Anada

d'Olla, amb l'assalt al mercat, un ràpel guiat des de la finestra més alta de l'ajuntament. Així mateix, coincidint amb el mercat, arrencarà la campanya gastronòmica "Se'ns en va l'olla", en què restauradors calderins oferiran un plat estrella singular dins la seva carta (del 14 al 22 de març). I finalment, en aquest context, el museu Thermalia inaugurarà una exposició de referència dedicada al termalisme. Aquesta instal·lació és un recorregut interactiu, suggeridor i modern per explicar històries centenàries sobre els lligams de la vila amb el fet termal, sobre les propietats de l'aigua medicinal calderina i sobre la seva singularitat. També és l'avantsala que porta el visitant del museu a descobrir l'obra de Manolo Hugué i de Pablo Picasso, allotjada a la tercera planta.

Dates: 14 i 15 de març
Web: caldesdemontbui.cat

HOSPITALET DE LLOBREGAT (BARCELONÈS)

Dies de cervesa i barbacoes

Arriben dies intensos a l'Hospitalet. Sis estands gastronòmics, 646 cerveses, 110 aixetes, 35 activitats i 35.000 visitants. Aquestes són les xifres que s'esperen durant la novena edició del Barcelona Beer Festival –a la Farga–, el punt de trobada d'aficionats i professionals de la cervesa artesana més gran del sud d'Europa. A més, enguany el BBF vol donar més visibilitat que mai a les dones del sector, ja que cada vegada són més i també reivindiquen més el seu paper en l'univers de les cerveses artesanes. D'altra banda, l'Hospitalet també serà la seu de la segona edició del festival de la barbacoa What de Foc!, que es fa al parc de la Torrassa i que comptarà amb una vintena de xefs procedents de tot el món. Després de la bona acollida de l'any passat, aquest any es mantindrà l'esperit i la filosofia de la primera edició: reivindicar l'art de la barbacoa i mostrar les diferents tècniques i tradicions pròpies de cada país. Algunes de les propostes internacionals seran, per exemple, les receptes d'inspiració asiàtica, els rostits tradicionals grec i argentí, els sabors veneçolans i les propostes cubanes. A banda de tastar tot tipus de sabors, la programació també oferirà tallers, mercat i molta música.

Dates: del 13 al 15 de març (Beer Festival); 14 i 15 de març (What The Foc).

Webs: barcelonabeerfestival.com / wtfoc.cat

TARRAGONA (TARRAGONÈS)

Arriben els Tres Tombs

Els Tres Tombs arriben a Tarragona. Un gran nombre de genets, carros i cavalls recorreran els carrers de la ciutat i rebran la benedicció de Sant Antoni.

Data: 15 de març
Web: tarragona.cat

Divendres
28
FEBRER

Protesta contra la protesta

SCC TREU TEMPS ALS RICS A CANVI DEL QUE ES FOT ALS POBRES

Els republicans estem cardats. És una evidència que constatem en mil detalls dels múltiples episodis de plats pel cap que protagonitzem. Com més cardats estem, més cops de mà ens donen els monàrquics. Ves a saber per què. Poques hores abans del ridícul de demà, quan la batalla pel vot tornarà a esguerrar un gran dia d'autoestima, carregada de piles i crit d'atenció a Europa des de Perpinyà, surt Societat Civil Catalana i ens fa bons. Contraataquen la iniciativa del tall de la Meridiana i en protesta per la protesta tallaran els túnels de Vallvidrera cada divendres. Fins aquí, oli en un llum, penses. Han decidit agafar la iniciativa i

no com amb els llaços grocs, tot el dia com un gos en una fleca, ensumant els que penjaven els republicans i traient-los. Però ara el tret al preu se'l foten en la patètica roda de premsa. En quin país viuen? Quin país veuen? La seva asseveració que mentre els obrers no puguin tornar tranquils de la feina pel tall de la Meridiana, els rics no podran anar tranquils a esquiar els divendres per la seva acció al túnel ha agafat aires de llegenda des del minut 1. En quin país viuen o com el viuen o com el veuen? Indepes rics? Obrers unionistes? Només esquien els rics? No van a altres llocs, a banda d'esquiar? I quan acabi la temporada d'aquí a quatre o cinc divendres? Poques ganes tenen de durar... I en Batlle calla?

El voraviu

TEXT
Joan Vall i Clara
jvall@lrp.cat

DIBUIXOS
Jordi Soler
jsoler@lrp.cat

El pensament no delinqueix i l'expressió verbal o escrita del pensament no hauria de ser delictes en cap cas

"No es va fer res extraordinari", diuen. Doncs això, virreina, això. M'ho crec, que no van fer res

A Montserrat, no es prohibeix fer petons a la bola de la Moreneta, i a Girona, precinten el cul de la lleona perquè ningú, en besar-lo, l'infecti o s'infecti

La Marca España, de moment, no ha ideat cap campanya per contrarestar la mala imatge que provoca l'excap de l'Estat

Dissabte
29
FEBRER

És vulgar, no delictes

ABSOLEN L'ACTOR WILLY TOLEDO PER HAVER-SE CAGAT EN DÉU I LA VERGE

A la justícia espanyola, per empenyats que la cúpula ens tingui als republicans, hi ha de tot com a pertot. Al jutjat penal número 26 de Madrid, la magistrada Sonia Agudo Torrijos mostra un encomiable sentit comú, com el més comú dels sentits. Entén que no hi ha "ofensa dels sentiments religiosos" en les reiterades "cagades" en Déu i la Verge (entre d'altres) de l'actor Willy Toledo a Facebook. Escriu en la sentència que els comentaris són vulgars, mal educats i provocadors, però que no són delictes, com pretenia l'Associació d'Advocats Cristians, acusació popular. Per temperar els ànims, tampoc condemna a cos-

tes els denunciants. No veu "ni mala fe ni temeritat en l'acusació popular". En tinc els meus dubtes. Soc més del mal educat Toledo: "Una absoluta aberració que els que es diuen d'esquerres actuïn igual que les dretes, que és augmentant el nivell punitiu de l'Estat. És una aberració judicialitzar algú per dir «Visca Franco». Em fa fàstic que es digui, però es més repugnant que algú acabi al banc dels acusats. Dir «Visca Franco», cagar-se en l'holocaust, dir que els negres són monos o que Willy Toledo és un roig de merda em sembla fantàstic." El seu advocat ho diu més polit: "El pensament no delinqueix i l'expressió verbal o escrita del pensament no hauria de ser delictes en cap cas."

Diumenge
1
MARÇ

Avís per als pragmàtics

CAROD-ROVIRA ALERTA SOBRE EL CASTELLÀ COSMOPOLITA

L'independentisme pragmàtic al qual -diguem el que diguem- tots ens acabem entregant en un moment o altre, sovint fa venir gratera. Josep-Lluís Carod-Rovira avui aixeca una alerta adequada i necessària en el seu article a El Punt Avui. El resum és simple: "A veure si amb el rotllo que hi cabem tots acabem fent una nació espanyola bis." I el títol de l'article també és prou significatiu "Independència sense nació". Transcriu. "Una certa idea de nació, pretesament progressista fa incís en una noció de mestissatge força esbiaixada, ja que sembla que s'allunya de tot reconeixement explícit d'una rea-

litat catalana prèvia i acaba reforçant, en silenciar-la, conscientment o no, la substitució del component nacional català per l'espanyol i, de retruc, la llengua catalana per la castellana. Aquesta pràctica és present també en alguns sectors de l'independentisme pragmàtic, entestats a minoritzar l'ús del català no emprant-lo i substituint-lo pel castellà públicament. Em sembla d'una irresponsabilitat política enorme, més que res perquè la meua noció de ser d'esquerres consistia a col·locar-se al costat del feble i l'oprimit, però no pas a fer la gara-gara al fort i l'opressor. [...] No és més cosmopolita, progressista i modern el que es vehicula en castellà que en català."

Dilluns

2

MARÇ

Em crec la virreina

DIUEN QUE DISSABTE NO VAN FER RES EXTRAORDINARI

Més a la força que de gust, la delegació del govern a Catalunya, la gent de la virreina Cunillera, ha donat finalment la seva versió del pollastre que es va organitzar dissabte per anar a Perpinyà i de per què centenars de vehicles i milers de ciutadans no van poder arribar a l'hora a l'acte del Consell per la República i van haver de girar cua perquè l'embús no adquirís proporcions gegantines. La resposta els delata. "No es va fer res extraordinari", diuen. Doncs això, virreina, això. M'ho crec, que no van fer res. És que hauria estat molt gros que haguessin fet directament alguna cosa per dificultar la lliure circulació

als ciutadans. Que els havia passat pel cap, potser? És clar que anaven a veure el "fugado" i això fot... Però com que ara els del "fugado" també seuen a la taula de diàleg... I és que se suposa que alguna cosa extraordinària havia de fer si 100.000 tipus havien de passar de manera extraordinària per un punt a una hora determinada. Ningú fa res especial quan juga el Barça, per posar un exemple? Els sona allò de l'operació sortida? I l'operació tornada? "Els controls eren els mateixos que cada cap de setmana", també han dit. I els hi repetim. Per això, fills meus, per això! Els creiem tan babaus i tan poc professionals com vostès mateixos diuen, virreina.

Dimarts

3

MARÇ

Al final comptarem

CADASCÚ TÉ UNA CRÍTICA I UNA PROPOSTA I TOT JUST COMENCEM

Com diuen els jugadors de botifarra quan obres amb cartes fermes, al final comptarem. Al final veurem els encerts i els ridículs. Al final veurem quan la por ha guardat la vinya i quan les decisions dels valents han generat literatura i més literatura necrològica. De moment, són diversos els territoris infectats i són diverses les decisions. El ventall té la seva gràcia. A Hong Kong, el govern pagarà 1.150 euros a cada ciutadà per corregir els inconvenients econòmics que s'hauran generat amb les mesures preses. A Montserrat, no es prohibeix fer petons a la bola de la Moreneta; a Núria, retiren el rosari, i a Gi-

rona, precinten el cul de la lleona perquè ningú, en besar-lo, l'infecti o s'infecti. A Itàlia, prohibeixen estar a menys d'un metre de distància als llocs públics. El president del gremi de restauradors s'ha posat com una moto. "Com sap el cretí del primer ministre que els capellans dels meus clients s'aturen just a 1 m i no es queden a 85 cm o arriben a 1,10 m?" Hi ha partits que s'obliguen a jugar sense públic, d'altres que se suspenden i d'altres que es juguen amb normalitat. Les universitats i les escoles estan tancades durant quinze dies i a les empreses se'ls recomana que els que puguin fer telerball, en facin. Cadascú té una crítica i una proposta. I tot just comencem.

Dimecres

4

MARÇ

"No es para el perro"

EL PARLAMENT RECORDA QUE S'HA D'ESCURAR EL PLAT

Soc panarra, que diria l'àvia Neus. Em vaig acostumar a menjar amb la forquilla a una mà i un bocí de pa a l'altra. "Acosta't la vianda amb el pa, no la toquis amb els dits", em repetien una vegada i una altra. Recordo molt això i recordo també que ens ensenyaven que s'havia d'acabar tot, i que s'hi passava pa i es deixava el plat net com una patena. Encara ara ho faig, fins i tot quan menjo fora de casa, que és sovint. A finals dels seixanta i començaments del setanta era molt habitual que els pocs que anaven de restaurant s'enduguessin a casa el que sobrava. Després, ens va entrar la vergonya dels nous rics i hem estat dè-

cades llençant menjar a casa i a fora. Alguns s'atrevien a demanar-ne una bossa o una carmanyola "per al gos". En un viatge a Cuba, a finals dels noranta, vaig aprendre una lliçó. Havíem llogat un cotxe particular amb xofer, que per aquells anys començaven a funcionar més o menys d'estranguis. Crec que vam dinar a Pinar del Río. Quan els cambrers van fer la primera insinuació de recollir, el xofer els va aturar. Duia una gran carmanyola amb departaments i va recollir ell tota la taula. "No es para el perro", em va dir orgullós i mirant-me als ulls. Avui, el Parlament de Catalunya ha votat per unanimitat una proposició de llei que obliga els restaurants a donar un tàper per a les sobres.

Dijous

5

MARÇ

El 'coronavirus' que no cessa

EL REI SAUDITA VA DONAR 100 QUILOS A JUANCA I 65 VAN ANAR A CORINNA

El rei emèrit espanyol cada cop està més nu davant la cort espanyola, europea i mundial, i cada cop deixa més despullats els monàrquics espanyols i catalans. Tota la coalició per la investidura de Sánchez menys els de Sánchez ja han dit que sí a la comissió d'investigació. Com que el PSOE es tornarà a posicionar pel no amb Cs i el PP, com la darrera vegada, res canviarà i no s'obrirà el meló reial. Res del que circula aquesta setmana és nou, al contrari. Probablement, ja el van fer abdicar en previsió del que venia de la Meca. Segons la *Tribune de Genève*, 100 quilos. Fa quinze dies, *The Telegraph* parlava d'altres comissions de 50 qui-

los cobrades per un cosí. Els 100 quilos de Ginebra hi van anar des de Panamà, on el rei dels saudites els havia dipositat en un compte d'una fundació l'únic beneficiari del qual era Juanca. Al seu moment, 65 d'aquests milions els va donar a Corinna, i els advocats de la princesa diuen que no tenien res a veure amb comissions, que va ser una donació perquè la volia ajudar a ella i al seu fill. La fiscalia anticorrupció ha demanat informació a Suïssa, però la Marca Espanya, tan amatent en altres circumstàncies, de moment no ha ideat cap campanya per contrarestar la mala imatge que provoca l'excav de l'Estat. Aquest sí que és el coronavirus que no cessa.

ENREVESSATS

Jordi Soler jsoler@lrp.cat

Horizontals: 1.- Aquest tècnic disposa en forma de cadena els cartons d'un dibuix jacquard a les costelles d'un dibuix per a les maquinetes de lliços. 2.- Entra i surt de Mannheim. Els ilotes, per exemple. Incògnita. Nota musical. 3.- Tromba silenciosa i capgirada. Prepara l'equip per al proper partit. Entra i surt del gulag. 4.- Quantitat de corcoll. Petita taca pigmentària de la pell que augmenta per efecte del sol i de l'aire, que se sol multiplicar en alguns rostres de la mainada. Trempat, de bon humor. 5.- Aquesta hormona, que la setmana passada venia del dret, aquí està capgirada. Pot ser de Janeiro o escoltar de corcoll. 6.- Localitat de l'Afganistan. Aquest joier fa buits en una peça d'argent per omplir-los amb esmalt negre. Punt cardinal. 7.- Relatiu o pertanyent al segle XV, així de fàcil. 8.- Us dirigiu a la divinitat d'orient estant. El nom de la soprano basca Arteta Ibarrolaburu tal con sona. Multinacional nord-americana dels mitjans de comunicació de masses establerta a Nova York, des d'on desenvolupa, fa créixer i inverteix en marques i llocs web. 9.- Allò tan britànic. Municipi del Maresme situat als vessants de la serralada de Marina, que, històricament, ha estat un centre tradicional d'estiueig. Ningú no l'ha tocat encara a Londres, potser perquè està totalment capgirat.

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
1														
2														
3														
4														
5														
6														
7														
8														
9														
10														
11														
12														
13														
14														

10.- Fàbrica alemanya de bicicletes, motos i automòbils fundada l'any 1873 a Riedlingen per Christian Schmidt i Heinrich Stoll. Aquest celebra tots els acudits de corcoll. La teva ve de l'est. 11.- Fa sonar la sam-ba. Títol dels prínceps. Soga. Tanca l'alfabet. 12.- Administrar cocaïna. Fa sonar l'inici infinit. La de Noè navegava. 13.- Preludi d'ocell. De dins i de corcoll, la noia. El mig dígraf de sempre ja és aquí. 14.- Ho és l'empresa que refà edificis atrocinats.

Verticals: 1.- El seu ofici li permet cobrir les parets de capes de calç o de guix. 2.- Punt al seu punt. Danses franceses nobles de tres temps. Qualsevol dels carrers de Chalon-sur-Saône. 3.- Començar a créixer i desenvolupar-se una llavor o una espora. Faig servir. Cap i peus de camàlic. 4.- Estri de rostir pollastres que capgira una antiga empresa de tabacs espanyola. Que, cap amunt, comprèn totes les parts sense eliminar-ne res. Quantitat que separa el

banc en concepte d'interessos i de comissions en els descomptes de lletres. 5.- Aviciu en absolut silenci. Un parell francès que és com fer la digestió. Nom de lletra que s'equivoca. L'Anna en té dues, com aquesta. 6.- Figura de World Warcraft defensora d'un món destrossat. Fan sonar el sedaire. El títol jeràrquic estatal més elevat a Etiòpia després del de negus. 7.- De manera que toqui en un sol punt una línia o una superfície. 8.- Farien la seva feina els futbolistes durant un partit o un entrenament. Nota musical articulada. El dígraf està sencer. 9.- Índex de Sostenibilitat Residencial. Indicaríeu, significaríeu. 10.- Un altre punt al seu punt. El fet d'enfervorir-se, de deixar-se emportar per una passió. Tribunal Constitucional. 11.- Cap amunt pot ser una estrella petita i també un bocinet d'un os trencat. Els romans de Lisboa. Ajustant les peces d'un moble, per exemple, sense males intencions. 12.- Una de les xifres romanes del dimecres. Destruït totalment. Sentirà allò que es diu de corcoll. 13.- La seva febre va trasbalsar Catalunya entre el 1875 i el 1878 i Califòrnia (EUA) entre el 1848 i el 1855. Sol precedir el vòmit. Localitat de la comarca d'Osona que pot ser mètrica. Xifra romana. Als extrems del rotor. 14.- Dividirà un territori en regions.

SUDOKU

			7	2		8	3
6	2			3			
	4						
2				8		6	7
				9		8	2
8				6		3	9
9		6			5		4
1	7		8				5
			6	7			

FÀCIL

						5	4
		7	8				6
4			7				
3	5				9		
2	6		8			7	1
			6	3		5	
5						8	7
	6		1				
	8		4		6	1	

DIFÍCIL

JEROGLÍFIC

Un vell ofici que encara dura

SOLUCIONS

DIFÍCIL

8	9	2	3	1	6	7	5	4
3	5	7	8	9	4	1	2	6
6	4	1	7	5	2	8	3	9
1	3	5	2	7	9	4	6	8
9	2	6	4	8	5	3	7	1
4	7	8	6	3	1	5	9	2
5	1	4	9	6	3	2	8	7
7	6	3	1	2	8	9	4	5
2	8	9	5	4	7	6	1	3

FÀCIL

5	9	1	7	4	2	6	8	3
6	2	7	9	3	8	5	1	4
3	4	8	1	5	6	2	7	9
2	3	9	5	8	1	4	6	7
7	6	5	4	9	3	8	2	1
8	1	4	2	6	7	3	9	5
9	8	6	3	1	5	7	4	2
1	7	3	8	2	4	9	5	6
4	5	2	6	7	9	1	3	8

Encreuats horitzontals
1.- Engabator. 2.- M. Escalau. 3.- BMRT. 4.- IIM. 5.- anilander. 6.- Nural. 7.- Quatrecentista. 8.- uero. 9.- It. Teia. 10.- NSU. 11.- A. SAR. 12.- Drogare. 13.- Ou. 14.- Reconstructora.
Verticals
1.- A. SAR. 2.- M. Escalau. 3.- BMRT. 4.- IIM. 5.- anilander. 6.- Nural. 7.- Quatrecentista. 8.- uero. 9.- It. Teia. 10.- NSU. 11.- A. SAR. 12.- Drogare. 13.- Ou. 14.- Reconstructora.

Jeroglífic
Sabater (Saba Ter)

Florentino Pérez i Joan Carles I, en la final de la Champions del 2017 EFE

Pàtria

Aquesta setmana toca un linxament merescut al rei emèrit, Joan Carles I, per fets que ja eren de domini públic, les comissions que va cobrar de l'Àrab Saudita pel tren d'alta velocitat de Medina a la Meca. A Suïssa han revelat, a més, que dels centenars de milions que va cobrar en va decidir donar 65 a la seva amant Corinna pels serveis prestats. Alguna altra amant també va xuclar la (no penseu malament) generositat reial amb algun milió més.

Dit això, ara al que li convé a l'Estat espanyol és que tots mirem el dit i no la lluna. El dit, és clar, és que el rei espanyol, inviolable per definició, era invencible en l'art de les comissions, els comptes a Suïssa i a les Bahames, la col·lecció d'amants, les caceres i tot el que vulgueu. Hi haurà escàndol a dreta i esquerra, però la lluna, sobretot en la seva cara amagada, continuarà protegida. Per què i de què eren les comissions que Joan Carles I va cobrar a l'Àrab Saudita? Per fer un AVE, això ho sabem tots. Però quines empreses es van beneficiar d'un contracte amb unes

comissions (en això coincideix tothom) tan sucoses? D'entrada, per dissimular, es va constituir un consorci amb nom àrab, Al Shoula. A dins, hi teníem alguns amics de Catalunya, d'aquests que ens tracten tan bé, com ara Renfe i Adif, empresa de titularitat pública. També OHL, i aquest cas és ben curiós. El propietari n'és Juan Miguel Villar Mir, imputat per múltiples negocis bruts del PP, sobretot a Madrid. El seu gendre és el famós Javier López Madrid, *compi yogui* de Felip VI i Letícia i amic de l'excomissari Villarejo, també embolicat en la trama de Corinna. Al consorci també s'hi va col·locar Indra, de Fernando Abril-Martorell, que en el moment de la signatura era el conseller delegat del grup PRISA, d'on va acomiadar 3.000 periodistes, per no parlar de la línia editorial. Abengoa, de la qual era accionista Josep Borrell, també estava dins d'Al Shoula, i tampoc hi podia faltar, és clar, ACS de Florentino Pérez, el gran *monarca*.

Joan Carles I no ho va fer per Corinna. Ho va fer per la pàtria.

Corinna en terres britàniques. L'antiga amant de Joan Carles, a més, ha denunciat una campanya d'assetjament perquè no reveli, presumptament, uns secrets que ja coneixem tots.

Serveis secrets?

El CNI espanyol hauria d'actuar, segons el seu propi nom, amb intel·ligència i secretisme, però el *Daily Mail* ja ha destapat aquesta setmana que hi ha agents que persegueixen

iADIÓS!

La consigna: resistir fins al 2023

La investigació que ha iniciat el fiscal de Ginebra sobre el blanqueig de capitals (uns 100 milions) que hauria protagonitzat Joan Carles I a través de testaferros té un límit: el 2023 prescriu el presumpte delictes. L'estratègia de la casa reial, doncs, ja està dissenyada. Si durant més de quaranta anys la Constitució espanyola va protegir les activitats del rei emèrit, serà difícil que el monarca no en pugui aguantar tres més, tot i que s'ha de dir –no com a amenaça, sinó com a descripció– que, en cas que contragués el coronavirus, pertany al grup de risc. Entre els investigats pel fiscal hi ha un advocat de Joan Carles I, el cap de la seva fundació, la mateixa Corinna i el banc.

La deixa de Felip VI

La fortuna del rei emèrit no és, o no hauria de ser, aliena a l'actual cap d'estat, que ara coneix que la seva família ha acumulat una fortuna en les últimes dècades molt per sobre de les consignacions que els pressupostos de l'Estat han

establert any rere any. L'expresident de la Generalitat Jordi Pujol va reconèixer que el seu pare, Florenci, havia deixat en herència a la família uns quants milions en bancs andorrans. La policia espanyola va calcular que aquesta herència arribava, com a màxim, als 70 milions, la mateixa quantitat que va rebre Corinna. Sense comentaris.

Tavernia

Joan Poyano & Teo Perea

